

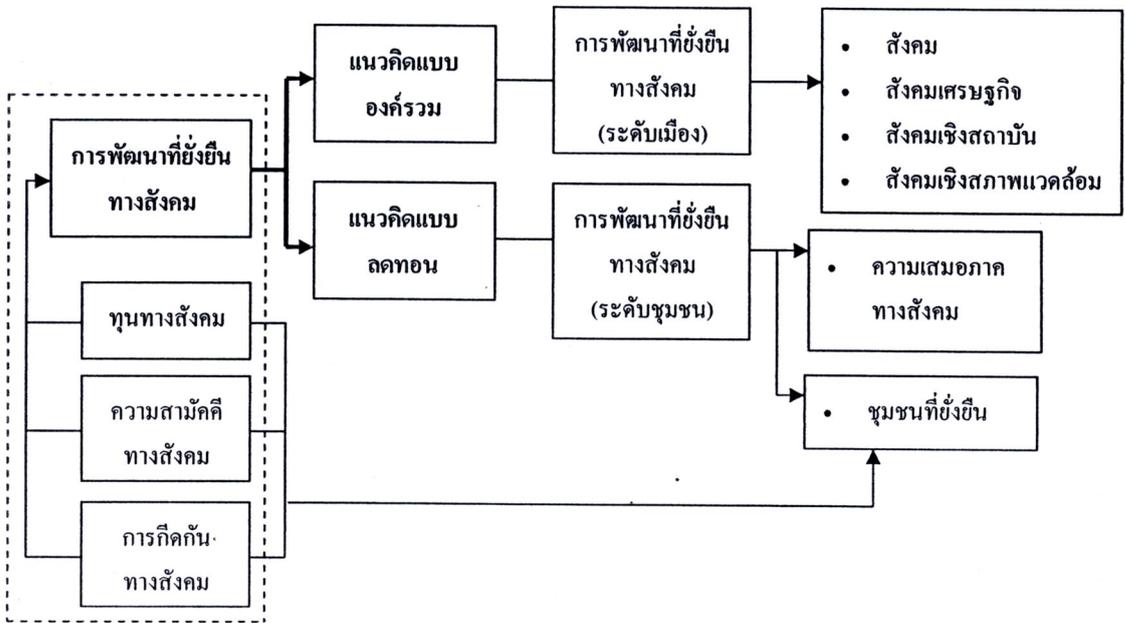
บทที่ 4

ผลการวิจัย

ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทแรก งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน โดยเลือกศึกษาชุมชนในบริเวณพื้นที่เขตชั้นนอกหรือชานเมืองของกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเรียบเรียงบทนี้ตามคำถามการวิจัย 3 ข้อดังที่กล่าวในบทแรกของรายงาน โดยอันดับแรก (ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1) สรุปจากที่ทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 ถึงแนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับเมืองและชุมชน และตัวบ่งชี้การพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน (4.1) ในส่วนที่สองเป็นการอธิบายถึงการขยายตัวของชานเมืองกรุงเทพมหานคร ลักษณะทางกายภาพและเศรษฐกิจ-สังคมของประชากรในชุมชนบริเวณชานเมือง (4.2-4.3) ส่วนที่สามเป็นการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในชุมชนบริเวณชานเมือง (4.4) และเปรียบเทียบตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมตามลักษณะทางกายภาพ และเศรษฐกิจ-สังคมของประชากรในชุมชน (4.5)

4.1 สรุปแนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมและตัวบ่งชี้

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีแนวคิดและวิธีการต่างๆ เพื่อคัดเลือกตัวบ่งชี้ทางด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่วัดค่าได้ในเชิงปริมาณ (ดูภาพที่ 4.1 ประกอบ) แนวคิดแรกเรียกว่า “แนวคิดแบบองค์รวม (Holistic approach)” ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีวิธีการประเมินและการวัดที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสถาบันหรือการปกครอง ในลักษณะเป็นองค์รวมที่ให้ความสำคัญต่อภาพรวม ไม่ใช่ในมิติใดมิติหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาเมืองในระดับที่ยั่งยืน ไม่ได้เน้นเป็นพิเศษในมิติทางสังคม หลากๆ ประเทศจึงได้พัฒนาชุดของตัวชี้วัดเพื่อการสรุปภาพรวมในระดับเมืองหรือประเทศ สำหรับตัวชี้วัดมิติทางสังคมแบ่งเป็น 4 ส่วนหลักคือ สังคม (Social) สังคมเศรษฐกิจ (Socio-economic) สังคมเชิงสถาบัน (Socio-institutional) และสังคมเชิงสภาพแวดล้อม (Socio-environmental) โดยเป็นการวัดค่าจากข้อมูลสถิติในระดับชาติหรือเมืองเป็นหลัก ในประเด็นต่างๆ ไปได้แก่ ประชากร การศึกษา สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต ความปลอดภัย ความเสมอภาค การเข้าถึงบริการสาธารณะ ความเสื่อมโทรมของเมือง เป็นต้น เป็นการสรุปข้อมูลสถิติในภาพรวมซึ่ง Colantonio (2007) วิพากษ์ว่า แนวทางนี้แม้จะน่าดึงดูดใจในเชิงทฤษฎี แต่ก็นำไปปฏิบัติเพื่อการกำหนดนโยบายได้ยากและอาจไม่มีประสิทธิภาพนัก

ภาพที่ 4.1 สรุปแนวคิดและวิธีการศึกษาการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับเมืองและชุมชน

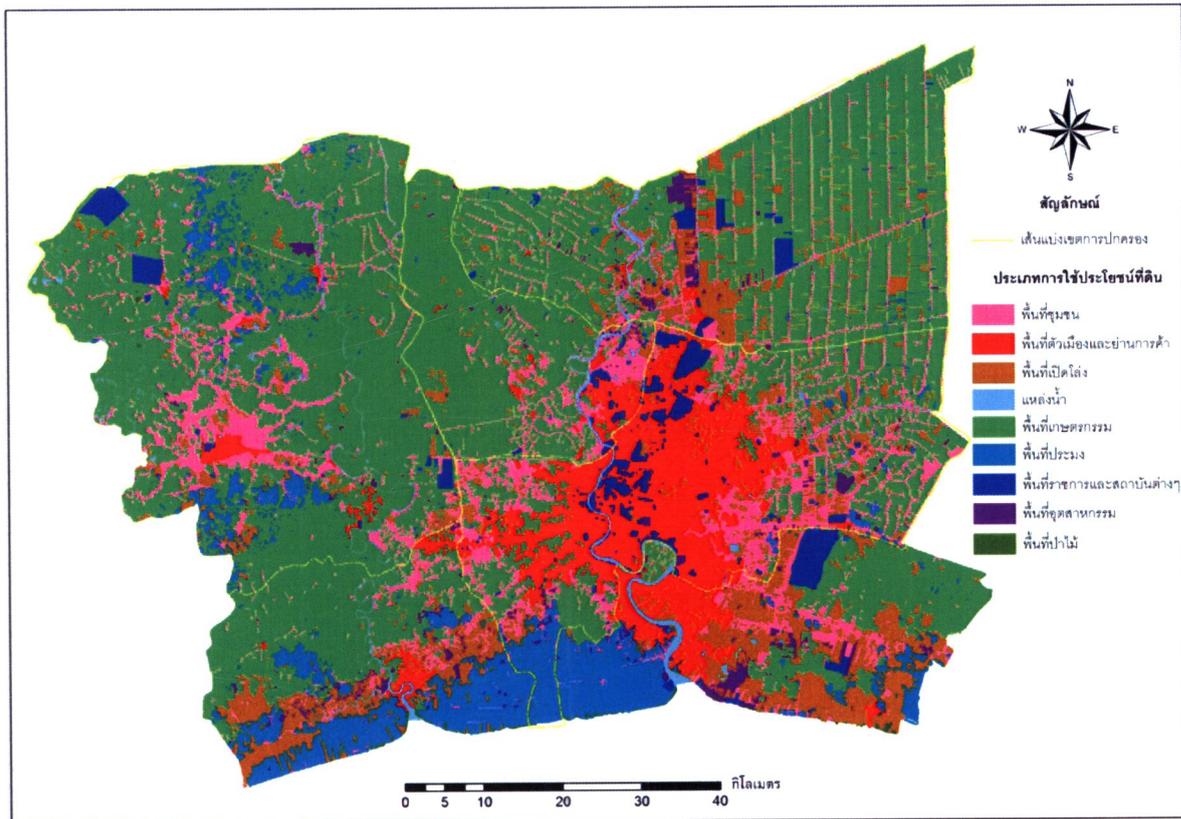
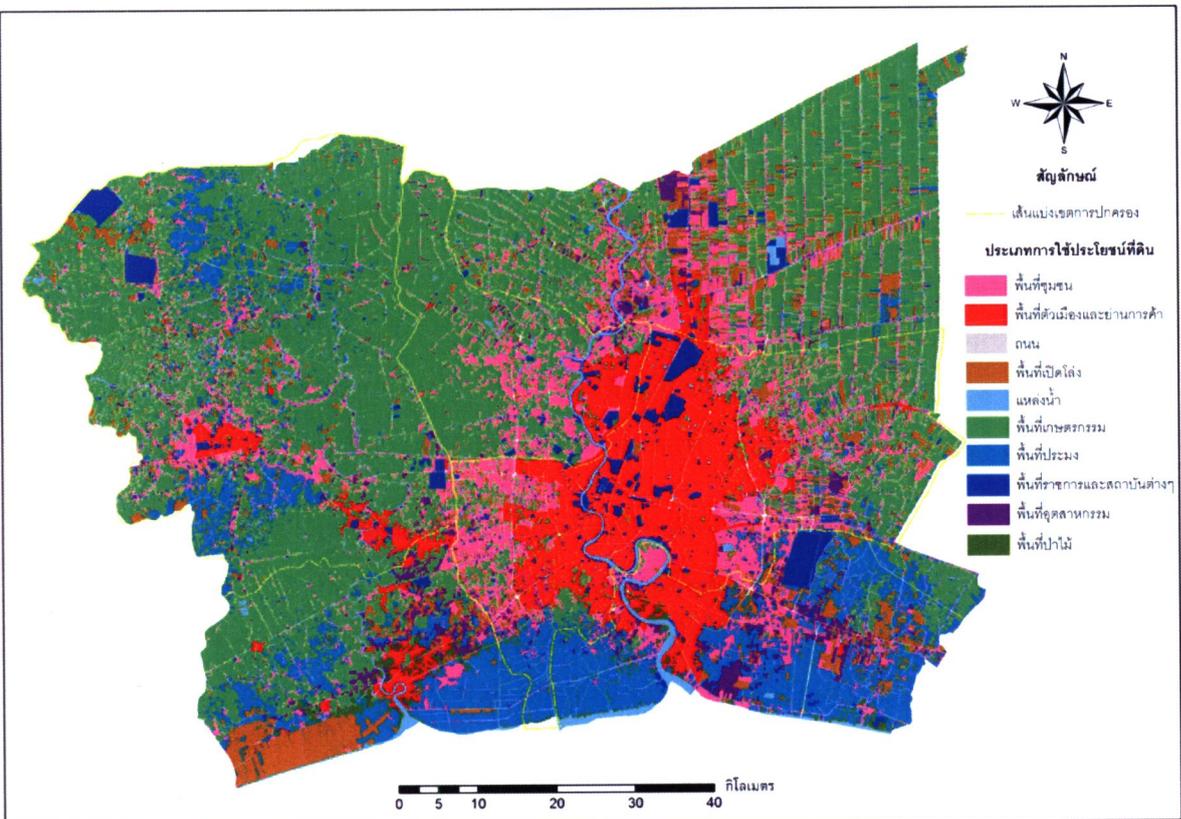
ในทางกลับกัน อีกแนวทางหนึ่งเรียกว่า “แนวคิดแบบลดทอน (Reductionist approach)” เป็นแนวทางที่เน้นการลดทอนความสำคัญลงสู่ระดับที่ต้องการประเมินและการวัด จากการสืบค้นเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า แนวทางนี้เน้นการวัดการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับชุมชนหรือท้องถิ่น สืบเนื่องจากแผนปฏิบัติการแห่งชุมชนที่ยั่งยืน (Sustainable community agenda) จึงมีการพัฒนาชุดของตัวบ่งชี้ตามแนวคิดชุมชนที่ยั่งยืน (Sustainability of community) ขึ้นในทวีปยุโรปตั้งแต่ปี ค.ศ. 2005 และต่อมา Bramley et al (2006) พัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อวัดการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน ครอบคลุมมิติหลักๆ คือ 1) ความเสมอภาคทางสังคม (Social equity/ Social justice) ในลักษณะของการให้โอกาสเข้าใช้หรือเข้าถึงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของชุมชนหรือละแวกชุมชนได้อย่างเหมาะสม และ 2) ชุมชนที่ยั่งยืน (Sustainability of community) ซึ่งมีรากฐานอยู่บนแนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคม (Social capital) ความสามัคคีทางสังคม (Social cohesion) และการกีดกันทางสังคม (Social exclusion) ทั้งนี้ ในการบ่งชี้ตัวแปรเพื่อการชี้วัดชี้คแนวคิดด้านทุนทางสังคม (Social capital) เป็นหลัก (ดูตารางที่ 4.1) สำหรับแนวทางนี้ Colantonio (2007) เห็นว่า แม้แนวทางนี้จะไม่ได้ครอบคลุมธรรมชาติที่ซับซ้อนของการพัฒนาที่ยั่งยืนและอาจมีค่าใช้จ่ายสูงในขั้นตอนการเก็บข้อมูลระดับท้องถิ่น หากแต่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้มากกว่าแนวคิดแบบองค์กรรวม และตัวแปรต่างๆ ก็เป็นประเด็นที่น่าสนใจในการกำหนดนโยบายเมืองอีกด้วย ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยโดยพัฒนาตามแนวทางนี้

ตารางที่ 4.1 ตัวบ่งชี้ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน

นิยามเชิงปฏิบัติการ		ตัวแปรปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้รวม (Composite Indicators)
ความเสมอภาคทางสังคม	เป็นความเสมอภาคในลักษณะของการให้โอกาสเข้าใช้หรือเข้าถึงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของท้องถิ่น (Schaffer and Lamb, 1981; Scruton, 1982; Burton, 2001; Bramley et al, 2006)	1. การเข้าถึง/ เข้าใช้บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกของท้องถิ่น	1. ความเป็นมิตร 2. การปะทะสัมพันธ์กันทางสังคม 3. ความภาคภูมิใจและพึงพอใจในชุมชน 4. ความปลอดภัยในชุมชน 5. คุณภาพของสภาพแวดล้อม 6. การย้ายที่อยู่อาศัย
ชุมชนที่ยั่งยืน	มีรากฐานอยู่บนแนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคม (Social capital) ความสามัคคีทางสังคม (Social cohesion) และการกีดกันทางสังคม (Social exclusion) การบ่งชี้ตัวแปรยึดแนวคิดทุนทางสังคมเป็นหลัก (Bramley et al, 2006)	1. การปะทะสัมพันธ์กันในชุมชน/ เครือข่ายทางสังคม 2. การมีส่วนร่วมของชุมชน 3. ความภาคภูมิใจ/ การสำนึกในถิ่นที่ 4. เสถียรภาพของชุมชน 5. ความปลอดภัยจากอาชญากรรม	7. กิจกรรมเป็นกลุ่ม 8. การเข้าถึง/ เข้าใช้สิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชน/ บริการต่างๆ ของท้องถิ่น

4.2 การขยายตัวของชานเมืองกรุงเทพมหานคร

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า กรุงเทพมหานครมีการขยายตัวทางพื้นที่ออกไปเรื่อยๆ และมีส่วนขยายของเมืองไปยังจังหวัดปริมณฑลข้างเคียง (ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม และนครปฐม) ในลักษณะที่มีความเป็นเมืองที่ต่อเนื่องติดต่อกัน ลักษณะทางพื้นที่ของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีความเป็นเมืองที่ต่อเนื่องติดต่อกันนี้เรียกว่า “BMR (Bangkok Metropolitan Region)” (กาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2550) สำหรับในบริเวณ “พื้นที่ชานเมืองมหานคร” หรือ “เขตรอบนอกของมหานคร (Metropolitan Fringe)” พบว่าอยู่ในระยะที่มีทิศทางการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรมากกว่าบริเวณศูนย์กลางเมือง ซึ่งคล้ายคลึงกับที่เกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ

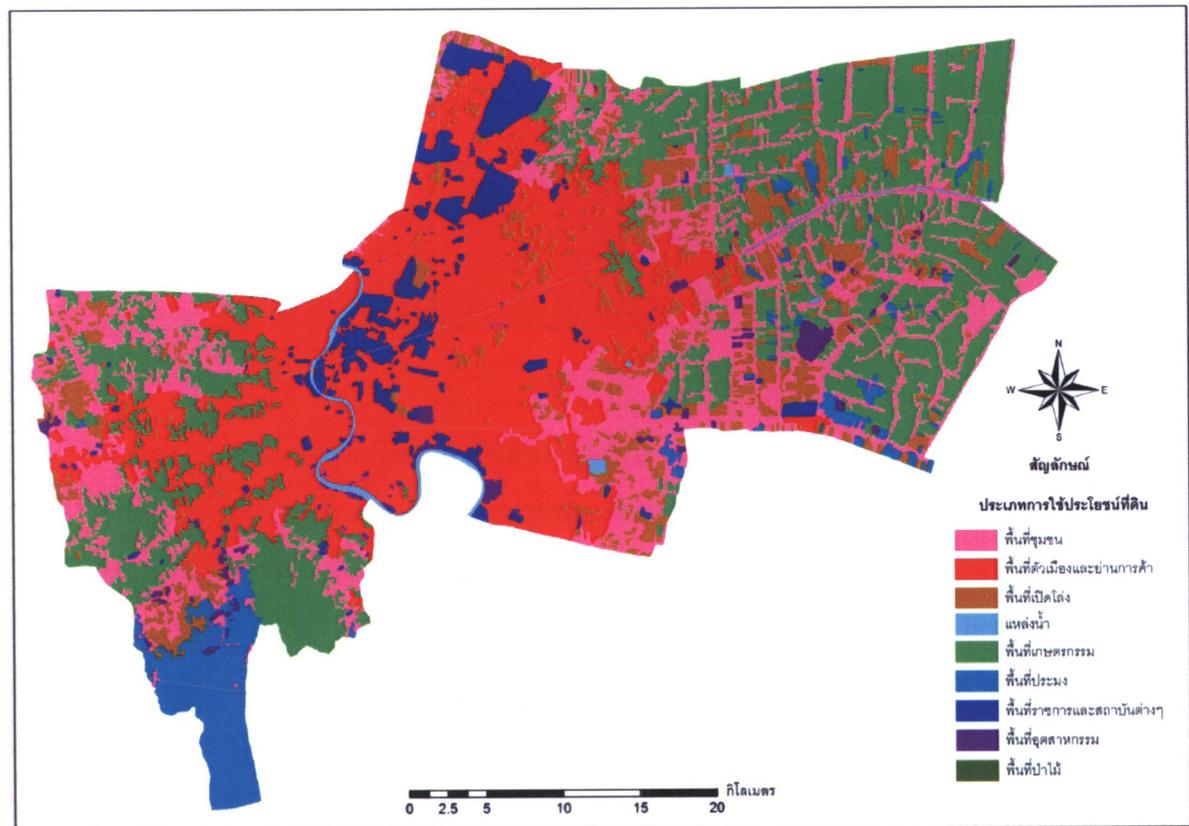
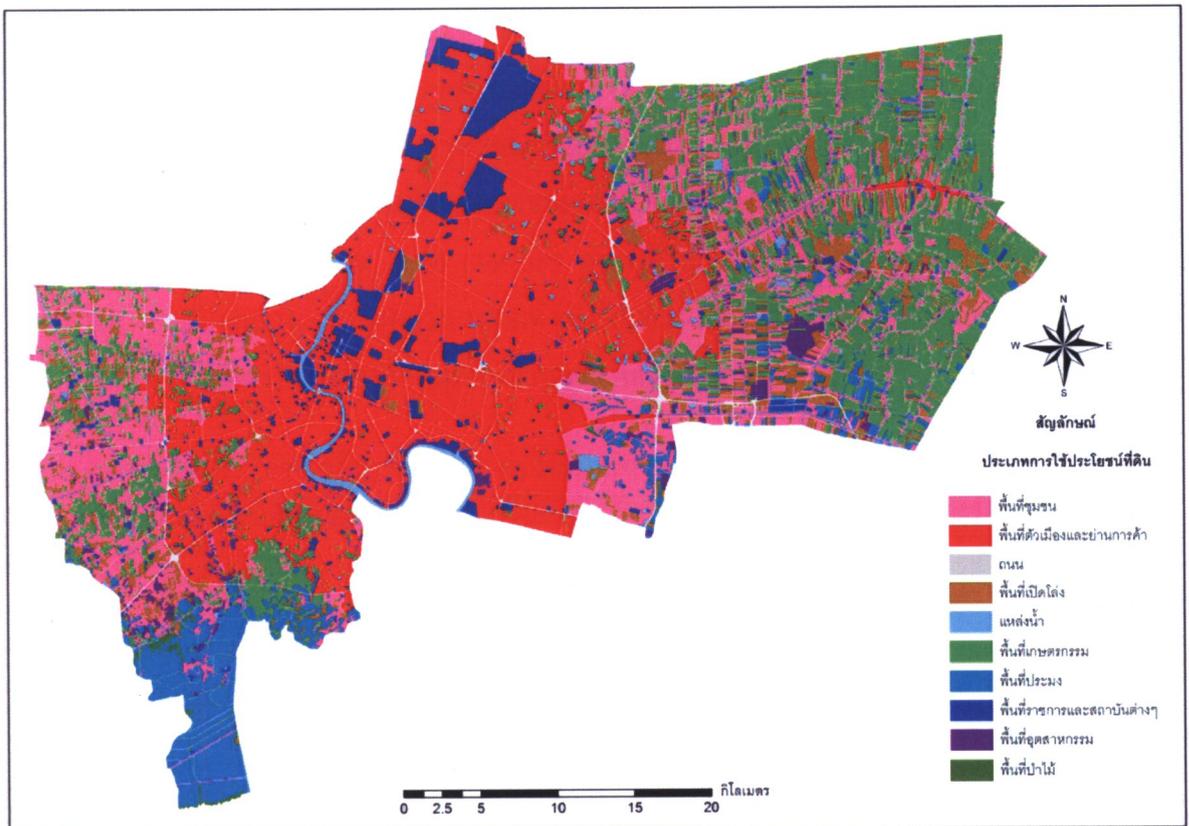

ภาพที่ 4.2 แสดงการขยายตัวของพื้นที่เมืองใน กทม. และปริมณฑล ปี พ.ศ. 2544 (บน) และ 2552 (ล่าง)
 ที่มา: สำนักนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

จากภาพที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า จากปี พ.ศ. 2544-2552 มีการขยายตัวทางพื้นที่ของเนื้อเมือง กรุงเทพมหานครต่อเนื่องติดต่อกันไปในปริมาตร 5 จังหวัดอย่างไม่มี การควบคุม ทำให้เนื้อเมือง กรุงเทพมหานครขยายตัวต่อเนื่องติดต่อกันไปในปริมาตรอย่างไร้ขอบเขต ส่งผลให้มีการสูญเสียพื้นที่ สำหรับการเกษตรกรรมไปเพื่อเป็นพื้นที่ตั้งปลูกสร้างสำหรับชุมชนอยู่อาศัยเป็นอย่างมาก โดย Tonmanee and Kuneepong (2004) อธิบายถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินบริเวณชานเมืองกรุงเทพมหานครไว้ว่า การขยายตัวของเมืองได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน จากดินชั้นดีเพื่อการเกษตรและถิ่นที่อยู่ของพืชหรือสัตว์ เช่น ป่าและแหล่งน้ำ กลายเป็นพื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัย ถนน และอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อบริบททางด้านสังคม เศรษฐกิจ และระบบนิเวศ

เมื่อพิจารณาลักษณะทางพื้นที่ตามเขตการปกครองของกรุงเทพมหานครพบว่า ในปัจจุบันมีการแบ่งเขตการปกครองกรุงเทพมหานครออกเป็น 50 เขต และจัดแบ่งพื้นที่ “ตามการตั้งถิ่นฐานของชุมชน” เป็น 3 บริเวณหลักคือ 1) เขตเมืองชั้นใน ประกอบด้วยศูนย์กลางเมืองเดิมและเขตต่างๆ รวม 22 เขต เป็นพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานชุมชนในระยะแรกและพื้นที่อนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์ สถานที่ราชการ สถานศึกษา ย่านธุรกิจการค้าหนาแน่น มีความหนาแน่นประชากรในเขตต่างๆ ส่วนใหญ่เกินกว่า 10,000 คนต่อตารางกิโลเมตร 2) เขตชั้นกลางหรือเขตต่อเมือง เป็นเขตที่มีการขยายตัวของประชากร กิจกรรมทางการค้าและที่อยู่อาศัยอย่างต่อเนื่อง ตั้งอยู่ในรัศมีระหว่าง 10-20 กิโลเมตรจากศูนย์กลางเมือง จำนวน 22 เขต และ 3) เขตชั้นนอกหรือชานเมือง เป็นพื้นที่เขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานครจำนวน 6 เขต ซึ่งยังมีพื้นที่ว่างและพื้นที่เกษตรกรรมอยู่เป็นส่วนใหญ่ และมีสัดส่วนสูงกว่าพื้นที่พัฒนาแบบเมือง โดยมีลักษณะผสมระหว่างเมืองและชนบท เป็นเขตที่อยู่ห่างจากศูนย์กลางเมืองเกินกว่า 20 กิโลเมตร (สำนักผังเมือง, 2547)

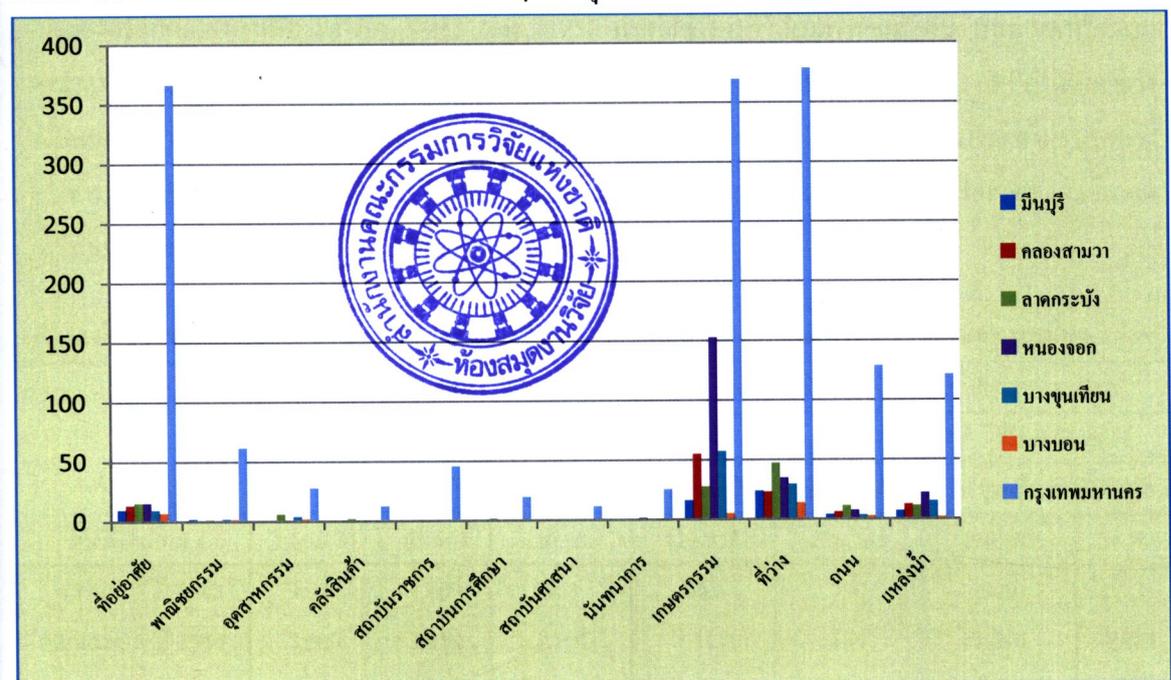
เมื่อพิจารณาการขยายตัวของเมืองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร (ภาพที่ 4.3) พบว่า จากปี พ.ศ. 2544-2552 มีการสูญเสียที่ดินสำหรับการเกษตรกรรมในบริเวณเขตชานเมืองไปเพื่อการขยายตัวของเมืองเป็นจำนวนมากเช่นกัน จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ระหว่าง พ.ศ. 2517-2527 การขยายตัวของเมืองในพื้นที่กรุงเทพมหานครส่งผลให้เกิดการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมประมาณ 32 ตารางกิโลเมตรต่อปี และระหว่าง พ.ศ. 2527-2532 ประมาณ 28.8 ตารางกิโลเมตรต่อปี (Suksawong and Morishita, 2000) โดยรูปแบบการพัฒนาบริเวณชานเมืองนี้ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากการใช้ที่ดินสำหรับเกษตรกรรมและระบบของคลองเช่น โครงการพัฒนาทาวน์เฮาส์บนแปลงนาข้าวในอดีตซึ่งมีระบบของคลองแบบแนวยาวที่ตั้งของที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยบนแปลงนาข้าวที่มีระบบคลองแบบไม่สมบูรณ์ เป็นต้น (Hara et al, 2005)

ภาพที่ 4.3 แสดงการขยายตัวของพื้นที่เมืองในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2544 (บน) และ 2552 (ล่าง)
ที่มา: สำนักนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

จากการรวบรวมข้อมูลสถิติจาก กองนโยบายและแผนงาน สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร (2551) เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรุงเทพมหานครพบว่า กรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2551 มีที่ว่างที่ปราศจากการใช้ประโยชน์ในอัตราส่วนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 24.16 (378.974 ตารางกิโลเมตร) และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย ในลำดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 23.58 (369.837 ตารางกิโลเมตร) และ 23.36 (366.385 ตารางกิโลเมตร) ตามลำดับ สำหรับการ ใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมเท่ากับร้อยละ 3.91 (61.308 ตารางกิโลเมตร) และ 1.77 (27.714 ตารางกิโลเมตร) ของพื้นที่กรุงเทพมหานครตามลำดับ (ภาพที่ 4.4)

ภาพที่ 4.4 การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในกรุงเทพมหานครและเขตชานเมือง

จากการรวบรวมข้อมูลสถิติจาก สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2553) เกี่ยวกับจำนวนประชากรในกรุงเทพมหานครพบว่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2543-2553 กรุงเทพมหานครมีแนวโน้มของการเพิ่มประชากรโดยรวมในอัตราที่ลดลง กล่าวคือมีจำนวนประชากรลดลงในระหว่างปี พ.ศ. 2543-2548 จากนั้นจึงเพิ่มขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. 2548-2550 และกลับลดต่ำลงอีกในระหว่างปี พ.ศ. 2550-2553 (ตารางที่ 4.2) นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคาดการณ์ว่า กรุงเทพมหานครจะมีการเพิ่มของประชากรในอัตราที่ลดลงในระหว่างปี พ.ศ. 2553-2568 แต่จังหวัดปริมณฑลจะมีการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างต่อเนื่อง (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553) ในส่วนของความหนาแน่นประชากร กรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2553 มีความหนาแน่นประชากรเท่ากับ 3,633 คนต่อตารางกิโลเมตร

การเปรียบเทียบจำนวนและความหนาแน่นประชากรรายเขตพบว่า ทั้ง 6 เขตในบริเวณชานเมืองฝั่งตะวันออกและตะวันตก มีจำนวนและความหนาแน่นประชากรเพิ่มขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. 2543-2553 เมื่อพิจารณาการกระจายตัวของประชากรในปี พ.ศ. 2553 แสดงให้เห็นว่า เขตคลองสามวาเป็นเขตที่มีประชากรอยู่อาศัยมากที่สุดเท่ากับ 158,191 คน รองลงมาคือเขตลาดกระบังและเขตบางขุนเทียน ซึ่งมีประชากรเท่ากับ 155,040 และ 152,287 คนตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงความหนาแน่นประชากรในปีเดียวกันพบว่า เขตบางบอนเป็นเขตที่มีความหนาแน่นประชากรมากที่สุดเท่ากับ 3,002 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ เขตมีนบุรีและเขตคลองสามวา ซึ่งมีความหนาแน่นประชากรเท่ากับ 2,107 และ 1,429 คนต่อตารางกิโลเมตรตามลำดับ ขณะที่เขตบางขุนเทียนและเขตลาดกระบังมีความหนาแน่นประชากรใกล้เคียงกันคือ เท่ากับ 1,262 และ 1,252 คนต่อตารางกิโลเมตรตามลำดับ ส่วนเขตที่มีความหนาแน่นประชากรน้อยที่สุดได้แก่ เขตหนองจอก ซึ่งมีความหนาแน่นประชากรเท่ากับ 633 คนต่อตารางกิโลเมตร สรุปได้ว่า บริเวณชานเมืองอยู่ในระยะที่มีทิศทางเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรมากกว่ากรุงเทพมหานคร และมีความหนาแน่นประชากรประมาณไม่เกิน 2,000 คนต่อตารางกิโลเมตร ยกเว้นเขตบางบอน และเขตมีนบุรี (ปี พ.ศ. 2550-2553)

ตารางที่ 4.2 ขนาดพื้นที่ จำนวนและความหนาแน่นประชากรในกรุงเทพมหานครและเขตชานเมือง

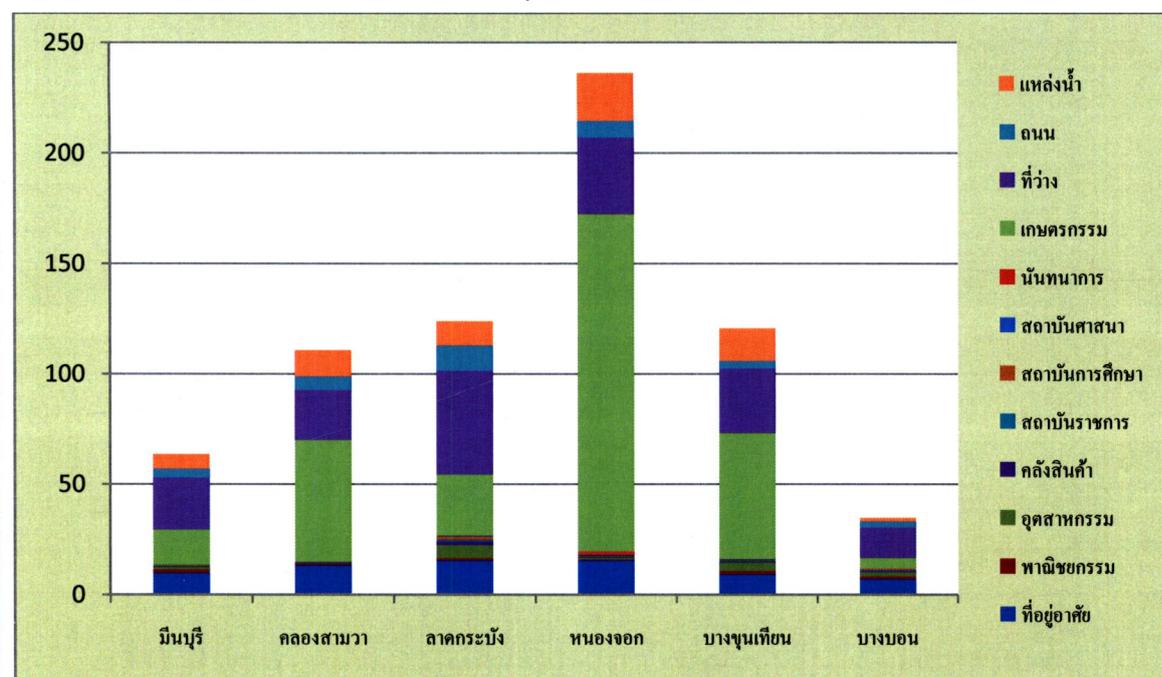
		กรุงเทพ มหานคร	เขตชานเมือง					
			ฝั่งตะวันออก			ฝั่งตะวันตก		
			มีนบุรี	คลองสามวา	ลาดกระบัง	หนองจอก	บางขุนเทียน	บางบอน
พื้นที่ (ตร.กม.)		1,568.74	63.645	110.686	123.859	236.261	120.687	34.745
ความ หนาแน่น (คน/ตร. กม.)	ปี 2543	3,621	1,609	863	943	390	909	2,189
	ปี 2548	3,607	1,854	1,194	1,117	534	1,096	2,784
	ปี 2550	3,644	2,007	1,305	1,169	587	1,174	2,914
	ปี 2553	3,633	2,107	1,429	1,252	633	1,262	3,002
ประชากร (คน)	ปี 2543	5,680,380	102,375	95,481	116,844	92,180	109,723	76,040
	ปี 2548	5,658,953	118,019	132,172	138,327	126,126	132,313	96,723
	ปี 2550	5,716,248	127,727	144,423	144,800	138,667	141,698	101,263
	ปี 2553	5,699,332	134,113	158,191	155,040	149,459	152,287	104,321

หมายเหตุ: ยกเว้นข้อมูลสถิติปี 2553 ที่เป็นข้อมูลในเดือนมิถุนายน

จากการรวบรวมข้อมูลสถิติของ กองนโยบายและแผนงาน สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร (2551) เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่เขตชั้นนอกหรือชานเมืองของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยชานเมืองฝั่งตะวันออก ได้แก่ เขตมีนบุรี คลองสามวา หนองจอก ลาดกระบัง และชานเมืองฝั่งตะวันตก ได้แก่ เขตบางบอน และเขตบางขุนเทียน พบว่า ในปี พ.ศ. 2551 เขตหนองจอกเป็นเขตที่มี

การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่เกษตรกรรมมากที่สุด (152.675 ตารางกิโลเมตร) และเขตบางบอนเป็นเขตที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่เกษตรกรรมน้อยที่สุด (4.834 ตารางกิโลเมตร) การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยในเขตหนองจอก (15.365 ตารางกิโลเมตร) และเขตลาดกระบัง (15.315 ตารางกิโลเมตร) เป็นพื้นที่มากที่สุด รองลงมาคือเขตคลองสามวา (13.216 ตารางกิโลเมตร) และเขตบางบอนเป็นเขตที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยน้อยที่สุด (6.868 ตารางกิโลเมตร) ในส่วนของที่ว่างที่ปราศจากการใช้ประโยชน์ เขตลาดกระบังคิดเป็นพื้นที่มากที่สุด (47.318 ตารางกิโลเมตร) รองลงมาคือเขตหนองจอก (34.843 ตารางกิโลเมตร) และเขตบางขุนเทียน (29.357 ตารางกิโลเมตร) ตามลำดับ และเขตบางบอนเป็นเขตที่มีที่ว่างที่ปราศจากการใช้ประโยชน์น้อยที่สุด (13.872 ตารางกิโลเมตร) ในส่วนของการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการนันทนาการคิดเป็นขนาดพื้นที่น้อยมากที่สุด 6 เขตคือ เขตหนองจอกคิดเป็นพื้นที่ 1.628 ตารางกิโลเมตร รองลงมาคือ เขตบางบอน เขตลาดกระบัง เขตคลองสามวา เขตมีนบุรี และเขตบางขุนเทียน คิดเป็นพื้นที่ 0.365, 0.169, 0.128, 0.083 และ 0.014 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ (ภาพที่ 4.5)

ภาพที่ 4.5 การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ตามเขตขานเมือง

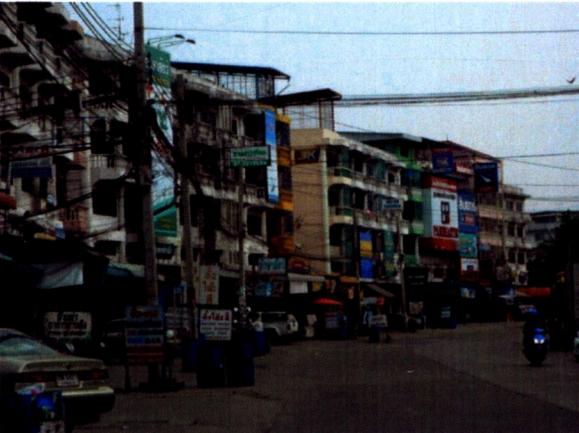

จากการสำรวจพื้นที่ภาคสนาม (ดังแสดงในภาพที่ 4.6) และการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน พบว่า การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในช่วงที่ผ่านมาได้ส่งผลให้มีการขยายตัวทางพื้นที่ของกรุงเทพมหานครอย่างต่อเนื่อง พื้นที่บริเวณชานเมืองส่วนใหญ่เป็นการปลูกสร้างอาคารพาณิชย์ตลอดแนวสองข้างของถนนสายหลักและหมู่บ้านจัดสรร สลับกับห้างสรรพสินค้า ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ สวนอาหาร ร้านอาหาร ธุรกิจการค้าและบริการอื่นๆ โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น โดยมีป้ายโฆษณาหมู่บ้านจัดสรรทั้งขนาดใหญ่และเล็กจำนวนมากตั้งอยู่ตลอดริมข้างทางทั้งถนนสายหลักและสายรอง

บริเวณถนนด้านในและถนนซอยจะพบหมู่บ้านจัดสรรสำหรับผู้มีรายได้อ่อนถึงปานกลาง-น้อย เศรษฐกิจและบ้านเอื้ออาทร ซึ่งเป็นการพัฒนาเคียงข้างไปกับการใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมและการประมง (ในเขตบางขุนเทียน) อย่างไม่มีแบบแผน สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมที่พบว่า ลักษณะการใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบริเวณชานเมืองประกอบไปด้วย โครงการหมู่บ้านจัดสรรสำหรับชนชั้นกลาง โครงการเศรษฐกิจของภาครัฐสำหรับผู้มีรายได้น้อย สลัมเกิดใหม่ พื้นที่การค้าและบริการ โรงงานอุตสาหกรรม หน่วยงานภาครัฐที่ย้ายออกมาจากใจกลางเมือง พัฒนาเคียงข้างไปกับหมู่บ้านชนบทดั้งเดิมและไร่นา ในลักษณะไม่มีแบบแผนหรือการแบ่งแยกให้เป็นระเบียบหรือกลมกลืนกัน จึงพบเห็นการใช้ที่ดินแบบสอดคล้อกันบ้างและไม่สอดคล้อกันบ้างอยู่ทั่วไป ซึ่งในบางบริเวณการให้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการยังไม่ทั่วถึง (Evers and Korff, 2000; Saxena, 2008 อ้างอิงใน Rahman, 2008)

อาคารพาณิชย์ริมถนนสายหลัก

อาคารพาณิชย์ริมถนนสายรอง

ห้างสรรพสินค้า

ปั้มน้ำมัน

ซูเปอร์เซ็นเตอร์/ ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่

ตลาดนัด

สวนอาหาร

โรงงานอุตสาหกรรมและ โกดังเก็บสินค้า

อุตสาหกรรมขนาดเล็กภายในอาคารพาณิชย์ (ในซอย)

หมู่บ้านจัดสรรริมถนนพระราม 2

หมู่บ้านจัดสรรริมถนนบางขุนเทียน-ชายทะเล

ป้ายโฆษณาหมู่บ้านจัดสรรริมถนน

หอพัก/ อพาร์ทเมนต์

โรงพยาบาลริมถนนสายหลัก

โรงเรียนริมถนนสายรอง

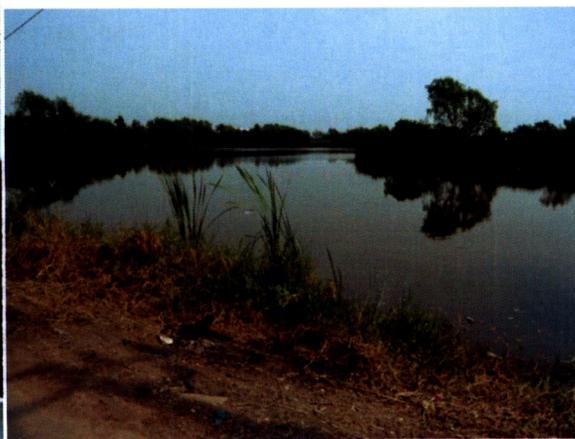
ห้องสมุด

ลานกีฬาในชุมชน

วัดและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เขตหนองจอก)

พื้นที่การประมง (เขตบางขุนเทียน)

ภาพที่ 4.6 การใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบริเวณชานเมืองกรุงเทพมหานคร

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและเศรษฐกิจ-สังคมของประชากร ในชุมชน บริเวณชานเมือง

ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมระหว่าง เเคะชุมชน ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร และชุมชนชานเมือง ได้จากการลงภาคสนามสำรวจพื้นที่และการเก็บแบบสอบถามจากผู้อยู่อาศัยในชุมชนจำนวน 405 ตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 135 ตัวอย่างในแต่ละประเภทของชุมชน โดยข้อมูลส่วนใหญ่ของแบบสอบถามได้จากหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส ร้อยละ 69.6 ใน เเคะชุมชน และร้อยละ 72.6 และ 71.1 ในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรและชุมชนชานเมืองตามลำดับ (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 สถานภาพในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทชุมชน

สถานภาพในครัวเรือน	ประเภทชุมชน		
	เเคะชุมชน	ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร	ชุมชนชานเมือง
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)
หัวหน้าครัวเรือน	47 (34.8)	55 (40.7)	61 (45.2)
คู่สมรส	47 (34.8)	43 (31.9)	35 (25.9)
บุตร	32 (23.7)	26 (19.3)	27 (20.0)
พ่อแม่	1 (0.7)	9 (6.7)	4 (3.0)
อื่นๆ (ที่ น้อง ผู้อาศัย)	8 (5.9)	2 (1.5)	8 (5.9)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

4.3.1 ลักษณะทางกายภาพของชุมชนบริเวณชานเมือง

จากการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักพัฒนาสังคมพบว่า สภาพทางกายภาพของ “เเคะชุมชน” โดยทั่วไปเป็นแฟลตในแนวตั้ง บ้านเดี่ยว 1-2 ชั้น และห้องแถว ที่ได้รับการจัดตั้งดำเนินการและดูแลโครงการโดยการเเคะแห่งชาติ และการดำเนินการทางด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปโดยกรุงเทพมหานคร เช่น ทางระบายน้ำ ขยะ ทางเท้า เป็นต้น สำหรับ “ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร” มีลักษณะเป็นบ้านเดี่ยว 1-2 ชั้นที่มีบริเวณ บ้านแฝด ทาวน์เฮาส์ หรือตึกแถว ที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน และขึ้นทะเบียนกับกรุงเทพมหานครเพื่อการดำเนินการพัฒนาทางด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป โดยส่วนใหญ่ที่ขึ้นทะเบียนกับกรุงเทพมหานครเป็นชุมชนผู้มีรายได้ปานกลางค่อนข้างน้อย-น้อย และ “ชุมชนชานเมือง” มีลักษณะของบ้านเดี่ยว 1-2 ชั้น อยู่กันอย่างไม่ค่อยแออัด ในพื้นที่เกษตรกรรมเขตชานเมือง

ประเภทและลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัย

ผลการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม (ตารางที่ 4.4) และการลงภาคสนามสำรวจพื้นที่ (ภาพที่ 4.6) สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ประเภทและลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัย โดยแบ่งตามประเภทของชุมชน ได้ดังนี้

ลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเคหะชุมชน ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร และชุมชนชานเมือง มีลักษณะการถือครองที่อยู่อาศัยหลักๆ 2 ประเภทคือ เป็นเจ้าของ และเช่าจากเอกชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเคหะชุมชนส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย (ร้อยละ 57.0) รองลงมาคือ เช่าจากเอกชน (ร้อยละ 29.6) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย (ร้อยละ 54.1) และเช่าจากเอกชน (ร้อยละ 38.5) เช่นเดียวกับในชุมชนชานเมืองเป็นเจ้าของร้อยละ 67.4 รองลงมาคือเช่าจากเอกชน (ร้อยละ 25.2)

ประเภทของที่พักอาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยในบ้านเดี่ยวชั้นเดียว โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเคหะชุมชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยวชั้นเดียว (ร้อยละ 27.4) และคอนโดการเคหะ (ร้อยละ 23.7) เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนชานเมือง มีลักษณะของที่พักอาศัยส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียว (ร้อยละ 48.1) รองลงมาคือ บ้านเดี่ยวสองชั้น (ร้อยละ 34.8) อย่างไรก็ตาม สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรมีลักษณะของที่พักอาศัยส่วนใหญ่เป็นอื่นๆ ได้แก่ ทาวน์เฮาส์ ตึกแถว และห้องแถว (ร้อยละ 50.4) รองลงมาเป็นบ้านเดี่ยวสองชั้น (ร้อยละ 26.7) ภาพที่ 4.7 แสดงลักษณะทางกายภาพของเคหะชุมชนบริเวณชานเมือง ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร และชุมชนชานเมือง

การมีพื้นที่สนามหญ้า สนามรอบบ้าน หรือลานบ้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่สนามหญ้า สนามรอบบ้าน หรือลานบ้านคือ คิดเป็นร้อยละ 95.6 ในกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเคหะชุมชน ร้อยละ 89.6 ในชุมชนชานเมือง และ 87.4 ในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรตามลำดับ สำหรับผู้ตอบที่มีพื้นที่สนามหญ้า สนามรอบบ้าน หรือลานบ้าน มีขนาดโดยเฉลี่ยเพียง 11.15 ตารางเมตรในชุมชนชานเมือง รองลงมามีขนาดโดยเฉลี่ยเท่ากับ 9.88 ตารางเมตร ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร และขนาด 6.71 ตารางเมตรโดยเฉลี่ย สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเคหะชุมชน (ดูตารางที่ 4.7)

จำนวนห้องนอนภายในที่พักอาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มี 2 ห้องนอน โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเคหะชุมชนส่วนใหญ่มี 2 ห้องนอนคิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือไม่มีการกั้นห้องนอน (ร้อยละ 26.7) และ 1 ห้องนอน (ร้อยละ 24.4) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรส่วนใหญ่มี 2 ห้องนอน (ร้อยละ 53.3) และ 3 ห้องนอน (ร้อยละ 28.9) ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในบริเวณชานเมือง ส่วนใหญ่มี 2 ห้องนอน (ร้อยละ 37.8) และ 1 ห้องนอน (ร้อยละ 25.2)

ตารางที่ 4.4 ประเภทและการครอบครองที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทชุมชน

ประเภท และการครอบครองที่อยู่อาศัย	ประเภทชุมชน		
	เคหะ ชุมชน	ชุมชน หมู่บ้าน จัดสรร	ชุมชน ชานเมือง
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)
ประเภทของที่อยู่อาศัย			
บ้านเดี่ยวชั้นเดียว	37 (27.4)	17 (12.6)	65 (48.1)
บ้านเดี่ยว 2 ชั้น	18 (13.3)	36 (26.7)	47 (34.8)
ห้องเช่า/หอพัก/อพาร์ทเมนต์	16 (11.9)	9 (6.7)	19 (14.1)
คอนโดอาคารเคหะ	32 (23.7)	0 (0)	0 (0)
บ้านแฝด	2 (1.5)	5 (3.7)	0 (0)
อื่นๆ (ทาวน์เฮาส์ คิกแถว ห้องแถว)	30 (22.2)	68 (50.4)	4 (3.0)
พื้นที่สนามหญ้า/สนามรอบบ้าน/ ลานบ้าน			
ไม่มี	129 (95.6)	118 (87.4)	121 (89.6)
มี	6 (4.4)	17 (12.6)	14 (10.4)
จำนวนห้องนอน			
0 ห้องนอน	36 (26.7)	6 (4.4)	8 (5.9)
1 ห้องนอน	33 (24.4)	12 (8.9)	34 (25.2)
2 ห้องนอน	45 (33.3)	72 (53.3)	51 (37.8)
3 ห้องนอน	14 (10.4)	39 (28.9)	29 (21.5)
ตั้งแต่ 4 ห้องนอนขึ้นไป	7 (5.2)	6 (4.4)	4 (9.6)
ลักษณะการครอบครอง			
เป็นเจ้าของ	77 (57.0)	73 (54.1)	91 (67.4)
เช่าจากเอกชน	40 (29.6)	52 (38.5)	34 (25.2)
เช่าจากภาครัฐ	0 (0)	2 (1.5)	4 (3.0)
อื่นๆ (พ่อแม่ พี่น้อง บุตร ผู้อาศัย)	18 (13.3)	8 (5.9)	6 (4.4)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

เคหะชุมชน (เคหะชุมชนธนบุรี)

เคหะชุมชน (เคหะชุมชนคลองกรุง)

ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร (ชุมชนหมู่บ้านสมนึก)

ชุมชนชานเมือง (ชุมชนลำพุดรา)

ภาพที่ 4.7 ลักษณะทางกายภาพของเกาะชุมชน ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร และชุมชนชานเมือง

ระยะเวลาการอยู่อาศัย แผนการย้าย และการเดินทางไปทำงาน

ผลการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม (ดูตารางที่ 4.5-4.6) สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ระยะเวลาการอยู่อาศัย แผนการย้าย และการเดินทางไปทำงาน โดยแบ่งตามประเภทของชุมชน ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.5 ระยะเวลาการอยู่อาศัยและแผนการย้ายที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทชุมชน

ระยะเวลาการอยู่อาศัย และแผนการย้ายที่อยู่	ประเภทชุมชน		
	เกาะ ชุมชน	ชุมชน หมู่บ้าน จัดสรร	ชุมชน ชานเมือง
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)
ระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชน			
น้อยกว่า 3 ปี	28 (20.7)	31 (23.0)	17 (12.6)
4 ปีขึ้นไป	107 (79.3)	104 (77.0)	118 (87.4)
แผนการย้ายที่อยู่อาศัยภายใน 1-3 ปี			
- ไม่มี	124 (91.9)	117 (86.7)	117 (86.7)
- มี	11 (8.1)	18 (13.3)	18 (13.3)
จากสภาพแวดล้อมชุมชน	3 (27.3)	2 (11.1)	8 (44.4)
สิ่งอำนวยความสะดวกของ	2 (18.2)	6 (33.3)	4 (22.2)
อื่นๆ	6 (54.5)	10 (55.6)	6 (33.3)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชนและแผนการย้ายที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 4 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 87.4 ในกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนชานเมือง ร้อยละ 79.3 ในเกาะชุมชน และร้อยละ 77.0 ในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรตามลำดับ ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีแผนการย้ายที่อยู่อาศัยภายใน 1-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 91.9 ในกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเกาะชุมชน และร้อยละ 86.7 ในกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนชานเมืองและชุมชนหมู่บ้านจัดสรร

ตารางที่ 4.6 การเดินทางไปทำงาน จำนวนพาหนะและที่ตั้งสถานที่ทำงาน จำแนกตามประเภทชุมชน

การเดินทางไปทำงาน ยานพาหนะ และที่ตั้งสถานที่ทำงาน	ประเภทชุมชน		
	เกาะ ชุมชน	ชุมชน หมู่บ้าน จัดสรร	ชุมชน ชานเมือง
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)
การเดินทางไปทำงาน			
รถยนต์ส่วนตัว	25 (24.3)	39 (45.9)	27 (27.8)
รถมอเตอร์ไซด์ส่วนตัว	26 (25.2)	16 (18.8)	27 (27.8)
รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง	10 (9.7)	1 (1.2)	4 (4.1)
รถประจำทาง	12 (11.7)	8 (9.4)	16 (16.5)
รถตู้	3 (2.9)	0 (0)	1 (1.0)
เดิน	10 (9.7)	12 (14.1)	12 (12.4)
ทำงานที่บ้าน	13 (12.6)	7 (8.2)	5 (5.2)
อื่นๆ (รถจักรยาน เหมารถ)	4 (3.9)	2 (2.4)	5 (5.2)
พาหนะในครัวเรือน			
รถยนต์ส่วนตัว - มี	54 (40.0)	81 (60.0)	49 (36.3)
- ไม่มี	81 (60.0)	54 (40.0)	86 (63.7)
รถมอเตอร์ไซด์ส่วนตัว - มี	69 (51.1)	76 (56.3)	94 (69.6)
- ไม่มี	66 (48.9)	59 (43.7)	41 (30.4)
ที่ตั้งสถานที่ทำงาน			
ภายในเขตเดียวกับที่พักอาศัย	77 (74.8)	46 (54.8)	72 (73.5)
พื้นที่เขตชานเมืองตะวันออก	6 (5.8)	25 (29.8)	15 (15.3)
พื้นที่เขตชานเมืองตะวันตก	3 (2.9)	6 (7.1)	4 (4.1)
พื้นที่เขตอื่นๆ	17 (16.5)	4 (4.8)	4 (4.1)
จังหวัดอื่นๆ	0 (0)	3 (3.6)	3 (3.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

พาหนะในการเดินทางไปทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรถยนต์ส่วนตัว รองลงมา เป็นรถมอเตอร์ไซด์ส่วนตัว พาหนะอื่นๆ ที่ใช้เช่น รถประจำทาง การเดิน และการทำงานที่บ้าน โดยกลุ่มตัวอย่างในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รองลงมาเป็นรถมอเตอร์ไซด์

ส่วนตัว ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในชุมชนชานเมืองเดินทางไปทำงานโดยรถยนต์ส่วนตัวและรถมอเตอร์ไซด์ส่วนตัวในสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 27.8 เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างในเคหะชุมชน (ร้อยละ 24-25)

พาหนะในครัวเรือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 63.7 ในกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนชานเมือง และร้อยละ 60.0 ในเคหะชุมชน ยกเว้นชุมชนบ้านจัดสรรส่วนใหญ่มีรถยนต์ส่วนตัว (ร้อยละ 60.0) ในจำนวนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.71, 0.51 และ 0.49 คัน ในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร เคหะชุมชน และชุมชนชานเมืองตามลำดับ (ตารางที่ 4.7) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรถมอเตอร์ไซด์ส่วนตัว ในจำนวนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.0, 0.77 และ 0.70 คัน ในชุมชนชานเมือง เคหะชุมชน และชุมชนหมู่บ้านจัดสรร ตามลำดับ

ที่ตั้งสถานที่ทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีที่ตั้งสถานที่ทำงานอยู่ภายในเขตเดียวกับที่พักอาศัย เท่ากับร้อยละ 77, 72 และ 46 ในเคหะชุมชน ชุมชนชานเมือง และชุมชนหมู่บ้านจัดสรร ตามลำดับ รองลงมาอยู่ในพื้นที่เขตชานเมืองตะวันออก เท่ากับร้อยละ 25 ในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรและร้อยละ 15 ในเคหะชุมชน และทำงานในเขตอื่นๆ ร้อยละ 17 ในชุมชนชานเมือง

ตารางที่ 4.7 ขนาดของพื้นที่สนามและจำนวนพาหนะของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทชุมชน

	ประเภทชุมชน					
	เคหะชุมชน		ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร		ชุมชนชานเมือง	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ขนาดของพื้นที่สนามรอบบ้าน/ลานบ้าน (ตร.ม.)	6.71	2.63	9.88	10.2	11.15	11.3
จำนวนรถยนต์ส่วนตัวในครัวเรือน (คัน)	0.51	0.86	0.71	0.68	0.49	0.80
จำนวนรถมอเตอร์ไซด์ส่วนตัวในครัวเรือน (คัน)	0.77	1.15	0.70	0.78	1.0	0.91

4.3.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ-สังคมของประชากรในชุมชนบริเวณชานเมือง

ผู้ตอบแบบสอบถามในทุกประเภทของชุมชนเป็นเพศชายและเพศหญิง ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ประมาณร้อยละ 50 (ดังตารางที่ 4.8) และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18- 29 ปี 30 - 39 ปี และ 40 - 49 ปี ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยมีอายุเฉลี่ยใกล้เคียงกันในแต่ละประเภทของชุมชนคือ ประมาณ 40 ปี (ดูตารางที่ 4.9) และผู้ตอบแบบสอบถามในทุกประเภทของชุมชนส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว (มากกว่าร้อยละ 60) รองลงมาสถานภาพโสด และหม้าย ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 92.6 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเคหะชุมชน ร้อยละ 88.1 สำหรับในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร และร้อยละ 83.0 สำหรับในชุมชนชานเมือง) รองลงมาได้แก่

ศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ ตามลำดับ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ ของกลุ่มตัวอย่าง สามารถแสดงผลการวิเคราะห์โดยแบ่งตามประเภทของชุมชน ได้ดังนี้

จำนวนผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่มีผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน 3-5 คน (ร้อยละ 68.1 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร ร้อยละ 61.5 สำหรับในเคหะชุมชน และร้อยละ 54.1 สำหรับในชุมชนชานเมือง) รองลงมาเป็น 6-10 คน และ 1-2 คน ตามลำดับ จำนวนผู้อยู่อาศัยในครัวเรือนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 คนในชุมชนชานเมือง รองลงมาเท่ากับ 4.20 และ 4.16 คน ในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรและเคหะชุมชนตามลำดับ (ดูตารางที่ 4.9)

จำนวนบุตรที่อาศัยอยู่ด้วยกัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีบุตร 1-2 คน (ร้อยละ 57.0 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร ร้อยละ 49.6 สำหรับในชุมชนชานเมือง และร้อยละ 45.2 สำหรับในเคหะชุมชน) รองลงมาคือ ไม่มีบุตร และ มีบุตร 3-5 คน ตามลำดับ จำนวนบุตรที่อาศัยอยู่ด้วยกันในครัวเรือนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.76 คนในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร รองลงมาเท่ากับ 1.41 และ 1.07 คน ในชุมชนชานเมือง และเคหะชุมชนตามลำดับ (ดูตารางที่ 4.9)

การมีงานทำ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีงานทำ (ร้อยละ 76.3 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเคหะชุมชน ร้อยละ 71.9 สำหรับในชุมชนชานเมือง และร้อยละ 63.0 สำหรับในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร) รองลงมาคือ เป็นภรรยาทำหน้าที่ดูแลบ้านสำหรับในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร (ร้อยละ 17.8) และว่างงานสำหรับในชุมชนชานเมือง (ร้อยละ 14.8)

อาชีพหลัก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/ห้างร้าน (ร้อยละ 38.1 ในชุมชนชานเมือง และร้อยละ 34.8 ในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร) ยกเว้นเคหะชุมชน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ค้าขาย (ร้อยละ 29.2) รองลงไปคือ ค้าขาย ยกเว้น เคหะชุมชนซึ่งประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/ห้างร้าน เป็นลำดับรองลงมา (ร้อยละ 23.9)

การศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษา ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 39.3 ในเคหะชุมชน ร้อยละ 36.3 ในชุมชนชานเมือง และร้อยละ 29.6 ในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร) รองลงมาคือมัธยมปลาย (ร้อยละ 27.4 ในเคหะชุมชน และร้อยละ 25.9 ในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร) ยกเว้นชุมชนชานเมืองมีการศึกษาระดับมัธยมต้น เป็นลำดับรองลงมา (ร้อยละ 25.9)

รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน 5,000 – 9,999 บาท (ร้อยละ 28.9 ในชุมชนชานเมือง และร้อยละ 28.1 ในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร) ยกเว้น เคหะชุมชนมีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน/เดือน 10,000 – 19,999 บาท (ร้อยละ 31.1) รองลงมามีรายได้ 10,000 – 19,999 บาท (ร้อยละ 27.4 ในชุมชนชานเมือง และร้อยละ 25.9 ใน

ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร) ยกเว้นเคหะชุมชน มีรายได้ 5,000 – 9,999 บาท และ 20,000 –29,999 บาท เป็นลำดับรองลงมา (ร้อยละ 22.2)

ตารางที่ 4.8 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทชุมชน

ลักษณะ ทางเศรษฐกิจ – สังคม	ประเภทชุมชน		
	เคหะ ชุมชน	ชุมชนหมู่บ้าน จัดสรร	ชุมชน ชานเมือง
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)
เพศ			
ชาย	65 (48.1)	69 (51.1)	66 (48.9)
หญิง	70 (51.9)	66 (48.9)	69 (51.1)
อายุ			
18 – 29 ปี	37 (27.4)	29 (21.5)	35 (25.9)
30 – 39 ปี	35 (25.9)	46 (34.1)	33 (24.5)
40 – 49 ปี	32 (23.7)	30 (22.2)	36 (26.6)
50 – 59 ปี	19 (14.1)	17 (12.6)	17 (12.6)
60 ปีขึ้นไป	12 (8.9)	13 (9.6)	14 (10.4)
ศาสนา			
พุทธ	125 (92.6)	119 (88.1)	112 (83.0)
อิสลาม	8 (5.9)	13 (9.6)	23 (17.0)
คริสต์	2 (1.5)	3 (2.2)	0 (0)
สถานภาพสมรส			
โสด	44 (32.6)	31 (23.0)	33 (24.4)
สมรส	82 (60.7)	93 (68.9)	93 (68.9)
หย่าร้าง/ แยกกันอยู่	5 (3.7)	3 (2.2)	4 (3.0)
หม้าย	4 (3.0)	8 (5.9)	5 (3.7)
จำนวนผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน			
1 – 2 คน	25 (18.5)	19 (14.1)	17 (12.6)
3 – 5 คน	83 (61.5)	92 (68.1)	73 (54.1)
6 – 10 คน	23 (17.0)	24 (17.8)	39 (28.9)
มากกว่า 10 คนขึ้นไป	4 (3.0)	0 (0)	6 (4.4)
จำนวนบุตรที่อาศัยอยู่ด้วยกัน			
0 คน	58 (43.0)	29 (21.5)	44 (32.6)
1-2 คน	61 (45.2)	77 (57.0)	67 (49.6)
3-5 คน	16 (11.8)	24 (17.8)	21 (15.6)
ตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป	0	5 (3.7)	3 (2.2)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ลักษณะ ทางเศรษฐกิจ - สังคม	ประเภทชุมชน		
	เกาะ ชุมชน	ชุมชน หมู่บ้าน จัดสรร	ชุมชน ชานเมือง
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)
การมีงานทำ			
มีงานทำ	103 (76.3)	85 (63.0)	97 (71.9)
ว่างงาน	5 (3.7)	15 (11.1)	20 (14.8)
เกษียณ	10 (7.4)	4 (3.0)	2 (1.5)
ทำหน้าที่ดูแลบ้าน(เป็นภรรยา อื่นๆ (นักเรียน นักศึกษา)	7 (5.2)	24 (17.8)	16 (11.9)
อื่นๆ (นักเรียน นักศึกษา)	10 (7.4)	7 (5.2)	0 (0)
อาชีพหลัก			
พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	27 (23.9)	32 (34.8)	37 (38.1)
ค้าขาย	33 (29.2)	22 (23.9)	25 (25.8)
ลูกจ้างรายวัน/รายชิ้นงาน	12 (10.6)	12 (13.0)	13 (13.4)
รับจ้างทั่วไป	21 (18.6)	8 (8.7)	14 (14.4)
ขับรถ/รถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง	6 (5.3)	4 (4.3)	1 (1.0)
นักเรียน นักศึกษา	10 (8.8)	7 (7.6)	0 (0)
อื่นๆ	4 (3.5)	7 (7.6)	7 (7.2)
การศึกษาสูงสุด			
ไม่ได้เรียน	2 (1.5)	3 (2.2)	8 (5.9)
ประถมศึกษา	53 (39.3)	40 (29.6)	49 (36.3)
มัธยมต้น	26 (19.3)	30 (22.2)	35 (25.9)
มัธยมปลาย	37 (27.4)	35 (25.9)	29 (21.5)
ปริญญาตรี และสูงกว่า	17 (12.6)	27 (20.0)	14 (10.4)
รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน/ เดือน			
น้อยกว่า 5,000 บาท	6 (4.4)	8 (5.9)	10 (7.4)
5,000 – 9,999 บาท	30 (22.2)	38 (28.1)	39 (28.9)
10,000 – 19,999 บาท	42 (31.1)	35 (25.9)	37 (27.4)
20,000 – 29,999 บาท	30 (22.2)	32 (23.7)	32 (23.7)
30,000 – 49,999 บาท	21 (15.6)	14 (10.4)	12 (8.9)
ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป	6 (4.4)	8 (5.9)	5 (3.7)

ตารางที่ 4.9 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทชุมชน

	ประเภทชุมชน					
	เคหะชุมชน		ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร		ชุมชนชานเมือง	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
จำนวนผู้อาศัยในครัวเรือน (คน)	4.16	2.14	4.20	1.56	4.84	2.48
อายุ (ปี)	39.69	13.9	40.20	13.8	40.34	13.7
จำนวนบุตรที่อาศัยอยู่ด้วยกัน (คน)	1.07	1.16	1.76	1.46	1.41	1.48

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในชุมชนบริเวณชานเมือง

4.4.1 ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของเคหะชุมชน ชุมชนชานเมือง และชุมชนหมู่บ้านจัดสรรในบริเวณชานเมืองกรุงเทพมหานคร โดยรวมพบว่า ชุมชนทุกประเภทมีค่าคะแนนของแต่ละตัวบ่งชี้อยู่ในระดับมาก-ปานกลาง ยกเว้นด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งเคหะชุมชนและชุมชนหมู่บ้านจัดสรรมีค่าคะแนนอยู่ในระดับน้อย (ตารางที่ 4.10)

สำหรับตัวบ่งชี้ทางด้านความเป็นมิตร ความภาคภูมิใจและพึงพอใจในชุมชน ความปลอดภัยในชุมชน และการย้ายที่อยู่อาศัย ระดับค่าคะแนน มีความหมายดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง	มีความยั่งยืนทางสังคมของชุมชนระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	มีความยั่งยืนทางสังคมของชุมชนระดับน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	มีความยั่งยืนทางสังคมของชุมชนระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	มีความยั่งยืนทางสังคมของชุมชนระดับมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มีความยั่งยืนทางสังคมของชุมชนระดับมากที่สุด

สำหรับตัวบ่งชี้ทางด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคม คุณภาพของสภาพแวดล้อม กิจกรรมเป็นกลุ่ม และการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชน ระดับค่าคะแนน มีความหมายดังนี้

1.00 – 1.66	หมายถึง	มีความยั่งยืนทางสังคมของชุมชนระดับน้อย
1.67 – 2.33	หมายถึง	มีความยั่งยืนทางสังคมของชุมชนระดับปานกลาง
2.34 – 3.00	หมายถึง	มีความยั่งยืนทางสังคมของชุมชนระดับมาก

ตารางที่ 4.10 ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในชุมชนบริเวณชานเมือง จำแนกตามประเภทชุมชนและเขตชานเมือง

ประเภทชุมชน	ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน																							
	ความเป็นมิตร			การประทะสัมพันธ์ทางสังคม			ความภาคภูมิใจและพึงพอใจในชุมชน			ความปลอดภัย			กิจกรรมเป็นกลุ่ม			การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชน								
	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p						
เคหะชุมชน	4.00	0.80	.121	1.57	0.67		3.79	0.61	.924	3.38	0.76	.062	2.62	0.50	.010*	3.89	0.64	.669	2.01	0.64	.025*	2.38	0.32	.251
ชุมชน ม.จัดสรร	4.19	0.67		1.46	0.60		3.79	0.71		3.16	0.77		2.43	0.57		3.82	0.72		1.89	0.63		2.30	0.42	
ชุมชนชานเมือง	4.07	0.72		1.77	0.63		3.82	0.65		3.32	0.77		2.40	0.67		3.82	0.63		1.77	0.61		2.34	0.44	
รวม	4.09	0.73		1.60	0.65		3.80	0.66		3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.40	
ตะวันออก	4.04	0.75	.004**	1.55	0.63	.003**	3.76	0.65	.008	3.22	0.76	**100 ^v	2.47	0.60	.194	3.81	0.67	.034*	1.91	0.62	.202	2.32	0.39	.005**
ตะวันตก	4.32	0.60		1.81	0.69		3.99	0.65		3.61	0.73		2.60	0.50		3.99	0.60		1.75	0.72		2.46	0.42	

จำแนกตามประเภทชุมชน p = .668

จำแนกตามฝั่งชานเมือง p = <.001***

หมายเหตุ: *p<.05, **p<.01, ***p = <.001

ทั้งนี้ การพิจารณาตามรายตัวบ่งชี้ จำแนกตามประเภทชุมชน ได้ผลดังนี้

1. ความเป็นมิตร พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน ทางด้านความเป็นมิตรอยู่ในระดับมาก
2. การปะทะสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน ทางด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ชุมชนชานเมืองมีการปะทะทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ความภาคภูมิใจและพึงพอใจในชุมชน พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน ทางด้านความภาคภูมิใจและพึงพอใจในชุมชนอยู่ในระดับมาก
4. ความปลอดภัยในชุมชน พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน ทางด้านความปลอดภัยในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง
5. คุณภาพของสภาพแวดล้อม พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน ทางด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก
6. การย้ายที่อยู่อาศัย พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน ทางด้านความพึงพอใจในที่พักอาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชนอยู่ในระดับมาก
7. กิจกรรมเป็นกลุ่ม พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน ทางด้านกิจกรรมกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง
8. การเข้าถึงหรือเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชน พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน ทางด้านการเข้าถึง/ เข้าใช้สิ่งอำนวยความสะดวกชุมชนอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร มีการเข้าถึงหรือเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบ t-test สำหรับเขตชานเมือง และวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เพื่อทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสำหรับประเภทชุมชน ต่อจากนั้นทำการทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) เป็นการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparisons) เพื่อทดสอบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยในชุมชน

แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคม ($p < 0.001$) ด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อม ($p < 0.05$) และการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม ($p < 0.05$) (ตารางที่ 4.10)

การศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่ในเกาะชุมชนมีการปะทะสัมพันธ์ทางสังคมแตกต่างจากผู้อาศัยในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรและชุมชนชานเมือง และผู้อาศัยในชุมชนชานเมืองมีการปะทะสัมพันธ์ทางสังคมแตกต่างจากผู้อาศัยในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ดูภาคผนวก ก. - ตารางที่ 1)

การศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่ในเกาะชุมชนมีคุณภาพของสภาพแวดล้อมแตกต่างจากผู้อาศัยในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรและชุมชนชานเมือง และผู้อาศัยในชุมชนชานเมืองมีคุณภาพของสภาพแวดล้อมแตกต่างจากผู้อาศัยในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ดูภาคผนวก ก. - ตารางที่ 2)

การศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่ในเกาะชุมชนมีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มแตกต่างจากผู้อาศัยในชุมชนหมู่บ้านจัดสรรและชุมชนชานเมือง และผู้อาศัยในชุมชนชานเมืองมีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มแตกต่างจากผู้อาศัยในชุมชนหมู่บ้านจัดสรร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ดูภาคผนวก ก. - ตารางที่ 3)

เมื่อพิจารณาตามรายตัวบ่งชี้ จำแนกตามเขตชานเมือง ได้ผลดังนี้

1. ความเป็นมิตร พบว่า ชุมชนบริเวณชานเมืองฝั่งตะวันออกมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน ทางด้านความเป็นมิตรอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ชุมชนเขตชานเมืองตะวันตกมีความเป็นมิตรอยู่ในระดับมากที่สุด
2. การปะทะสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า ชุมชนชานเมืองฝั่งตะวันออกมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน ทางด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ชุมชนเขตชานเมืองตะวันตก มีการปะทะสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ความภาคภูมิใจและพึงพอใจในชุมชน พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและเขตชานเมืองฝั่งตะวันตกมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคม ด้านความภาคภูมิใจและพึงพอใจในชุมชนอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

4. ความปลอดภัยในชุมชน พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคม ด้านความปลอดภัยในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่เขตชานเมืองฝั่งตะวันตก อยู่ในระดับมาก
5. คุณภาพของสภาพแวดล้อม พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน
6. การย้ายที่อยู่อาศัย พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและเขตชานเมืองฝั่งตะวันตกมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคม ทางด้านความพึงพอใจในที่พักอาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชนอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน
7. กิจกรรมเป็นกลุ่ม พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและเขตชานเมืองฝั่งตะวันตกมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคม ด้านกิจกรรมกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน
8. การเข้าถึงหรือเข้าใช้สิ่งอำนวยความสะดวกชุมชน พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกมีการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคม ด้านการเข้าถึง/ เข้าใช้สิ่งอำนวยความสะดวกชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่เขตชานเมืองฝั่งตะวันตกการเข้าถึง/ เข้าใช้สิ่งอำนวยความสะดวกชุมชนอยู่ในระดับมาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบ T-test สำหรับเขตชานเมือง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยในฝั่งชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยในฝั่งชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อม และการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม (ตารางที่ 4.10)

4.4.2 ตัวบ่งชี้ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม

จากการทบทวนวรรณกรรม กิจกรรมเป็นกลุ่มชี้วัดจากการเข้าร่วมแต่ละกิจกรรมของชุมชนหรือเมืองอย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวม พบว่า ชุมชนแต่ละประเภทมีความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งหมายถึง ความถี่อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือนในทุกกลุ่ม จากการเปรียบเทียบระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ พบว่า ค่าคะแนนสูงสุดของทุกประเภทชุมชนในด้านกีฬา/ออกกำลังกาย รองลงมาคือ การศึกษานอกเวลางาน และการประชุมสมาชิกชุมชน/หมู่บ้าน (ดังตารางที่ 4.11) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า

1. กีฬา/ออกกำลังกาย พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ ด้านกิจกรรมกีฬา/ออกกำลังกายอยู่ในระดับมาก
2. การศึกษานอกเวลางาน พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ ด้านการศึกษานอกเวลางานอยู่ในระดับปานกลาง
3. การประชุมสมาชิกชุมชน/หมู่บ้าน พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ ด้านการประชุมสมาชิกชุมชน/หมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง
4. กลุ่มช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ผู้อื่น พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ ด้านกลุ่มช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ผู้อื่น อยู่ในระดับน้อย
5. กลุ่มทางศาสนา พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ ด้านกลุ่มทางศาสนาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นชุมชนชานเมือง มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อจำแนกตามเขตชานเมือง โดยรวมพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งหมายถึง ความถี่อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือนในทุกกลุ่ม เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า

1. กีฬา/ออกกำลังกาย พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและฝั่งชานเมืองตะวันตก มีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา/ออกกำลังกายอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน
2. การศึกษานอกเวลางาน พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและฝั่งชานเมืองตะวันตก มีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ ด้านการศึกษานอกเวลางานอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน
3. การประชุมสมาชิกชุมชน/หมู่บ้าน พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกมีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ ด้านการประชุมสมาชิกชุมชน/หมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนฝั่งชานเมืองตะวันตกมีการประชุมสมาชิกชุมชน/หมู่บ้านอยู่ในระดับน้อย
4. กลุ่มช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ผู้อื่น พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและฝั่งชานเมืองตะวันตก มีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ ด้านกลุ่มช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ผู้อื่นอยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกัน

5. กลุ่มทางศาสนา พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออก มีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ ด้านกลุ่มทางศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเขตชานเมืองฝั่งตะวันตกมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.11 ความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม/หมู่คณะ จำแนกตามประเภทชุมชนและเขตชานเมือง

การเข้าร่วมกิจกรรม เป็นกลุ่ม/หมู่คณะ	ประเภทชุมชน						เขตชานเมือง			
	เคหะ ชุมชน		ชุมชน หมู่บ้านจัดสรร		ชุมชน ชานเมือง		ฝั่ง ตะวันออก		ฝั่ง ตะวันตก	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
กีฬา / ออกกำลังกาย	2.58	.66	2.39	.58	2.36	.74	2.45	.66	2.55	.69
ศึกษานอกเวลา	1.90	.70	2.21	.70	2.11	.66	2.04	.68	2.17	.75
ประชุมสมาชิกชุมชน / หมู่บ้าน	1.78	.58	1.70	.56	1.69	.56	1.74	.54	1.56	.73
กลุ่มช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ผู้อื่น	1.65	.68	1.60	.65	1.54	.61	1.59	.63	1.57	.76
กลุ่มทางศาสนา	1.66	.71	1.65	.74	1.76	.74	1.77	.73	1.27	.55
อื่นๆ	2.00	.00	1.00	.00	2.00	.82	1.67	.71	0	0.0
รวม	2.00	.64	1.90	.63	1.76	.61	1.91	.62	1.74	.72

หมายเหตุ: อื่นๆ หมายถึง กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์และกองทุน จำนวนผู้เข้าร่วมน้อยมาก (ร้อยละ 6.4)

4.4.3 ตัวบ่งชี้ด้านการเข้าใช้สิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชน

จากการทบทวนวรรณกรรม การเข้าใช้สิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชนชี้วัดจากการเข้าถึงหรือเข้าใช้สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนหรือละแวกชุมชนอย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน ในแต่ละประเภท จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวม พบว่า ชุมชนแต่ละประเภทมีความถี่ในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภท Utility services อยู่ในระดับมาก หรือความถี่ในการเข้าใช้บริการมากกว่า 1 ครั้งต่อเดือน (ดังตารางที่ 4.12) จากการเปรียบเทียบแต่ละประเภทของ Utility services พบว่า การเข้าใช้ตลาดนัดมีความถี่สูงที่สุดในทุกประเภทชุมชน รองลงมาคือ โซ่ช่วย/มินิมาร์ท และตลาดสด/ซูเปอร์มาร์เก็ต ด้วยความถี่มากกว่า 1 ครั้งต่อเดือน

สำหรับความถี่ในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภท Leisure services อยู่ในระดับปานกลาง หรือความถี่ในการเข้าใช้บริการอย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน ยกเว้นเคหะชุมชน การเข้าถึงอยู่ในระดับมาก จากการเปรียบเทียบแต่ละประเภทของ Leisure services พบว่า การเข้าใช้ลานกีฬา/สนามกีฬาสาธารณะมีความถี่สูงที่สุดในทุกประเภทชุมชน รองลงมาคือ สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนสำหรับเด็ก

และวัยรุ่น (ด้วยความถี่มากกว่า 1 ครั้งต่อเดือน) และร้านอาหารหรือร้านกาแฟ ตามลำดับ (ด้วยความถี่อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า

บริการด้านอรรถประโยชน์หรือประโยชน์ใช้สอย (Utility Services)

1. ร้านขายยา อาหารเสริมหรือวิตามิน พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทร้านขายยา อาหารเสริมหรือวิตามิน อยู่ในระดับปานกลาง
2. โชห่วย มินิมาร์ท พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทร้านโชห่วย มินิมาร์ท อยู่ในระดับมาก
3. ตลาดสด ซูเปอร์มาร์เก็ต พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทตลาดสด ซูเปอร์มาร์เก็ต อยู่ในระดับมาก
4. ตลาดนัด พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทตลาดนัด อยู่ในระดับมาก
5. ที่ทำการไปรษณีย์ พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทที่ทำการไปรษณีย์ อยู่ในระดับน้อย
6. ธนาคาร พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทธนาคาร อยู่ในระดับปานกลาง

บริการด้านนันทนาการหรือในเวลาว่างเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน (Leisure Services)

1. ร้านอาหาร ร้านกาแฟ พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทร้านอาหาร ร้านกาแฟ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเคหะชุมชน มีการเข้าถึงอยู่ในระดับมาก
2. ผับ พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทผับอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น เคหะชุมชน เข้าถึงอยู่ในระดับปานกลาง
3. ห้องสมุด พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทห้องสมุด อยู่ในระดับปานกลาง
4. ลานกีฬา สนามกีฬาสาธารณะ พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทลานกีฬา หรือสนามกีฬาสาธารณะ อยู่ในระดับมาก
5. ศูนย์ชุมชน พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทศูนย์ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง
6. สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนสำหรับเด็กหรือวัยรุ่น พบว่า ชุมชนทุกประเภทมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนสำหรับเด็กและวัยรุ่น อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.12 ความถี่ในการเข้าใช้สิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชน จำแนกตามประเภทชุมชนและเขต
 ชานเมือง

การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ของชุมชน	ประเภทชุมชน						เขตชานเมือง			
	เกาะ ชุมชน		ชุมชน หมู่บ้านจัดสรร		ชุมชน ชานเมือง		ฝั่ง ตะวันออก		ฝั่ง ตะวันตก	
	Χ	S.D	Χ	S.D	Χ	S.D	Χ	S.D	Χ	S.D
Utility Service										
ร้านขายยา อาหารเสริม/ วิตามิน	1.86	.70	1.72	.67	1.75	.67	1.77	.68	1.88	.71
โซ่ช่วย มิโนมาร์ท	2.76	.45	2.80	.47	2.73	.56	2.75	.50	2.80	.45
ตลาดสด ซูเปอร์มาร์เก็ต	2.79	.41	2.49	.60	2.55	.61	2.57	.58	2.83	.42
ตลาดนัด	2.73	.48	2.80	.40	2.85	.35	2.79	.43	2.81	.39
ที่ทำการไปรษณีย์	1.52	.62	1.35	.53	1.54	.69	1.41	.60	1.79	.63
ธนาคาร	2.12	.69	2.01	.52	1.98	.66	2.01	.62	2.25	.67
รวม	2.38	.34	2.35	.41	2.40	.44	2.36	.39	2.47	.42
Leisure Services										
ร้านอาหาร ร้านกาแฟ	2.52	.68	2.29	.72	2.22	.75	2.39	.70	2.13	.86
ผับ	1.89	.81	1.27	.47	1.60	.84	1.66	.78	1.50	.71
ห้องสมุด	2.15	.87	2.10	.57	2.22	.67	2.04	.72	2.38	.77
ลานกีฬา สนามกีฬาสาธารณะ	2.60	.64	2.52	.72	2.35	.74	2.46	.72	2.72	.53
ศูนย์ชุมชน	2.11	.73	2.08	.81	1.97	.73	2.02	.73	2.27	.83
สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน สำหรับเด็กและวัยรุ่น	2.35	.74	2.50	.69	2.56	.73	2.27	.75	2.84	.37
รวม	2.43	.59	2.15	.69	2.18	.68	2.25	.66	2.42	.66

เมื่อจำแนกตามเขตชานเมือง โดยรวมพบว่า ความถี่ในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภท Utility services อยู่ในระดับมาก หรือความถี่ในการเข้าใช้บริการมากกว่า 1 ครั้งต่อเดือน (ดังตารางที่ 4.12) สำหรับประเภท Leisure services อยู่ในระดับมากในเขตชานเมืองฝั่งตะวันตก และในเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก อยู่ในระดับปานกลางหรือความถี่ในการเข้าใช้บริการอย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน เมื่อพิจารณาจากกิจกรรม พบว่า

บริการด้านอรรถประโยชน์หรือประโยชน์ใช้สอย (Utility Services)

1. ร้านขายยา อาหารเสริมหรือวิตามิน พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก มีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทร้านขายยา อาหารเสริมหรือวิตามิน อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

2. โชห่วย มินิมาร์ท พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก มีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทร้านโชห่วย มินิมาร์ท อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน
3. ตลาดสด ซูเปอร์มาร์เก็ต พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก มีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทตลาดสด ซูเปอร์มาร์เก็ต อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน
4. ตลาดนัด พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก มีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทตลาดนัด อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน
5. ที่ทำการไปรษณีย์ พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออก มีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทที่ทำการไปรษณีย์อยู่ในระดับน้อย สำหรับเขตชานเมืองฝั่งตะวันตก มีการเข้าถึงอยู่ในระดับปานกลาง
6. ธนาคาร พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก มีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทธนาคาร อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

บริการด้านนันทนาการหรือในเวลาว่างเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน (Leisure Services)

1. ร้านอาหาร ร้านกาแฟ พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทร้านอาหาร ร้านกาแฟ อยู่ในระดับมาก สำหรับเขตชานเมืองฝั่งตะวันตก มีการเข้าถึงอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผับ พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก มีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทผับ อยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกัน
3. ห้องสมุด พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออก มีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทห้องสมุด อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับเขตชานเมืองฝั่งตะวันตกมีการเข้าถึงอยู่ในระดับมาก
4. ลานกีฬา สนามกีฬาสาธารณะ พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก มีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทลานกีฬาหรือสนามกีฬาสาธารณะ อยู่ในระดับมาก
5. ศูนย์ชุมชน พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก มีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทศูนย์ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน
6. สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนสำหรับเด็กหรือวัยรุ่น พบว่า เขตชานเมืองฝั่งตะวันออก มีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนสำหรับเด็กและวัยรุ่น อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับเขตชานเมืองฝั่งตะวันตกเข้าถึงอยู่ในระดับมาก

4.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในชุมชนบริเวณชานเมืองตามลักษณะทางกายภาพ และเศรษฐกิจ-สังคมของประชากร

4.5.1 ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชนตามลักษณะทางกายภาพ

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมตามลักษณะทางกายภาพของชุมชนบริเวณชานเมืองกรุงเทพมหานคร โดยลักษณะทางกายภาพที่ทำการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 3 ประกอบด้วย 1) ตัวแปรทางด้านประเภทที่อยู่อาศัยของครัวเรือน การมีพื้นที่สนามหรือลานบ้าน จำนวนห้องนอน 2) ตัวแปรทางด้านพาหนะที่ใช้เดินทางไปทำงาน จำนวนพาหนะในครัวเรือน ที่ตั้งสถานที่ทำงาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบ t-test สำหรับตัวอย่าง 2 กลุ่ม และวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เพื่อทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสำหรับตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป (ภาคผนวก ข.) ต่อจากนั้นทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparisons) เพื่อทดสอบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเภทของที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประเภทที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประเภทที่อยู่อาศัยแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคม ($p < 0.05$) (ตารางที่ 4.13) จากการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคม (ดูภาคผนวก ก. - ตารางที่ 4) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่บ้านเดี่ยวชั้นเดียว และบ้านเดี่ยว 2 ชั้น มีการปะทะสัมพันธ์ทางสังคมต่างกับผู้อาศัยอยู่ในคอนโดการเคหะ และที่พักอาศัยอื่นๆ (ทาวน์เฮาส์ ห้องแถว ตึกแถว) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การมีพื้นที่สนามรอบบ้านหรือลานบ้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีหรือไม่มีพื้นที่สนามรอบบ้านหรือลานบ้าน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีหรือไม่มีพื้นที่สนามรอบบ้านหรือลานบ้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในชุมชนบริเวณชานเมือง ตามลักษณะทางกายภาพของชานเมือง (1)

ลักษณะกายภาพ ของชานเมือง	ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน																				
	ความเป็นมิตร		การปะทะสัมพันธ์ ทางสังคม		ความภาคภูมิใจและ พึงพอใจในชุมชน		ความปลอดภัยใน ชุมชน		คุณภาพของ สภาพแวดล้อม		การย้ายที่อยู่อาศัย		กิจกรรมเป็นกลุ่ม		การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชน						
	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D			
ประเภทที่อยู่อาศัย บ้านเดี่ยวชั้นเดียว บ้านเดี่ยว 2 ชั้น ห้องเช่า/หอพัก คอนโดการเคหะ บ้านแฝด อื่นๆ(ทาวน์เฮาส์ ฯลฯ)	4.06	0.80	1.73	0.65	3.85	0.65	.454	3.39	0.80	.199	2.52	0.61	.327	3.84	0.67	.542	1.80	0.61	2.35	0.39	.773
	4.23	0.60	1.69	0.66	3.83	0.66		3.18	0.78		2.49	0.57		3.90	0.66		1.96	0.60	2.37	0.43	
	3.91	0.79	1.61	0.72	3.83	0.77		3.35	0.71		2.62	0.51		3.90	0.73		1.90	0.70	2.39	0.36	
	3.94	0.84	1.40	0.56	3.75	0.52		3.45	0.70		2.55	0.65		3.91	0.53		2.00	0.66	2.29	0.34	
	4.00	0.65	1.33	0.43	4.05	0.78		3.23	0.93		2.75	0.43		4.00	0.76		1.92	0.49	2.25	0.52	
	4.11	0.70	1.43	0.59	3.70	0.63		3.20	0.75		2.38	0.60		3.74	0.67		1.87	0.70	2.32	0.41	
	4.09	0.73	1.60	0.65	3.80	0.66		3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63	2.34	0.40	
พื้นที่สนามรบอบบ้าน ไม่มี มี	4.08	0.74	1.60	0.64	3.80	0.64	.871	3.30	0.76	.279	2.49	0.60	.895	3.83	0.66	.324	1.88	0.63	2.34	0.4	.241
	4.14	0.64	1.60	0.72	3.82	0.82		3.16	0.88		2.50	0.50		3.95	0.68		1.97	0.63	2.42	0.3	
	3.99	0.94	1.63	0.70	3.71	0.64	.734	3.54	0.71	.010*	2.62	0.52	.424	3.89	0.70	.612	2.05	0.73	2.30	0.4	.489
จำนวนห้องนอน 0 ห้องนอน 1 ห้องนอน 2 ห้องนอน 3 ห้องนอน 4 ห้องนอนขึ้นไป	4.04	0.68	1.59	0.65	3.86	0.66		3.25	0.62		2.56	0.58		3.79	0.69		1.82	0.66	2.35	0.4	
	4.12	0.72	1.57	0.63	3.81	0.62		3.17	0.79		2.46	0.60		3.82	0.66		1.87	0.58	2.32	0.3	
	4.13	0.68	1.62	0.65	3.78	0.71		3.33	0.85		2.41	0.60		3.85	0.64		1.88	0.65	2.40	0.4	
	4.08	0.67	1.72	0.60	3.74	0.77		3.56	0.74		2.51	0.60		4.02	0.66		1.92	0.69	2.38	0.4	
	4.09	0.73	1.60	0.65	3.80	0.66		3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63	2.34	0.4	

จำนวนห้องนอนในบ้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนห้องนอนในบ้านแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนห้องนอนในบ้านแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นด้านความปลอดภัยในชุมชน ($p < 0.05$) (ตารางที่ 4.13) จากการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านความปลอดภัยในชุมชน (ดูภาคผนวก ก. - ตารางที่ 5) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่มีห้องนอนในบ้าน มีความคิดเห็นด้านความปลอดภัยต่างจากมีจำนวนห้องนอนภายในบ้าน 1 และ 2 ห้องนอน และผู้ที่มีห้องนอนภายในบ้าน 2 ห้องนอนมีความคิดเห็นต่างกับผู้ที่มีห้องนอนตั้งแต่ 4 ห้องนอนขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในชุมชนบริเวณชานเมือง ตามลักษณะทางกายภาพของชานเมือง (2)

ลักษณะกายภาพ ของชานเมือง	ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน																							
	ความเป็นมิตร		การปะทะสัมพันธ์ ทางสังคม		ความภาคภูมิใจและ พึงพอใจในชุมชน		ความปลอดภัยใน ชุมชน		คุณภาพของ สภาพแวดล้อม		การย้ายที่อยู่อาศัย		กิจกรรมเป็นกลุ่ม		การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชน									
	XX	S.D	P	XX	S.D	P	XX	S.D	P	XX	S.D	P	XX	S.D	P	XX	S.D	P						
พาหนะไปทำงาน รถยนต์ส่วนตัว รถมอเตอร์ไซด์ รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง รถประจำทาง รถตู้ เดิน ทำงานที่บ้าน อื่นๆ(จักรยาน ฯลฯ)	4.19	0.58	.277	1.60	0.62	.831	3.73	0.70	.358	3.16	0.81	.224	2.51	0.50	.221	3.86	0.67	.807	1.89	0.64	.764	2.40	0.3	.305
	4.04	0.72		1.59	0.62		3.90	0.54		3.30	0.73		2.51	0.68		3.84	0.78		1.97	0.54		2.34	0.3	
	4.13	0.90		1.69	0.64		4.09	0.41		3.37	0.76		2.76	0.48		4.10	0.63		1.80	0.75		2.35	0.3	
	3.88	0.85		1.57	0.66		3.77	0.72		3.46	0.74		2.39	0.66		3.82	0.60		1.87	0.55		2.31	0.4	
	4.12	0.85		2.00	0.82		3.75	1.26		3.30	1.18		2.88	0.25		3.50	1.00		1.75	1.06		2.45	0.3	
พาหนะในครัวเรือน ไม่มีพาหนะส่วนตัว มีรถยนต์ส่วนตัว มีมอเตอร์ไซด์ส่วนตัว มีทั้งรถยนต์ และมอเตอร์ไซด์	4.09	0.73		1.61	0.64		3.82	0.65		3.32	0.77		2.51	0.58		3.84	0.69		1.88	0.60		2.39	0.3	
	4.04	0.77	.822	1.53	0.64	.171	3.72	0.73	.311	3.35	0.82	.103	2.47	0.66	.536	3.83	0.66	.976	1.80	0.67	.643	2.34	0.4	.781
	4.12	0.79		1.52	0.69		3.79	0.71		3.25	0.74		2.59	0.46		3.82	0.69		1.89	0.64		2.32	0.4	
	4.07	0.72		1.69	0.68		3.88	0.61		3.38	0.74		2.48	0.64		3.86	0.72		1.94	0.61		2.37	0.3	
	4.12	0.67		1.59	0.57		3.77	0.59		3.15	0.77		2.44	0.55		3.85	0.59		1.88	0.64		2.33	0.3	
รวม	4.09	0.73		1.60	0.65		3.80	0.66		3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.4	

ด้านพาหนะเดินทางไปทำงาน p= .490 ด้านพาหนะในครัวเรือน p= .415

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ลักษณะภาพ ของชุมชนเมือง	ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน																							
	ความเป็นมิตร			การปะทะสัมพันธ์ ทางสังคม			ความภาคภูมิใจและ พึงพอใจในชุมชน			ความปลอดภัยในชุมชน			คุณภาพของ สภาพแวดล้อม			การย้ายที่อยู่อาศัย			กิจกรรมเป็นกลุ่ม			การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก		
	Mean	S.D	p	Mean	S.D	p	Mean	S.D	p	Mean	S.D	p	Mean	S.D	p	Mean	S.D	p	Mean	S.D	p	Mean	S.D	p
ที่ตั้งสถานที่ทำงาน	4.09	0.80	.79	1.6	0.66	.006*	3.87	0.63	.349	3.37	0.77	.000**	2.52	0.58	.900	3.84	0.71	.87	1.89	0.61	.593	2.41	0.37	.146
เขตเดียวกับที่พัก	4.15	0.51		1.4	0.57		3.70	0.64		3.02	0.62		2.44	0.59		3.83	0.63		1.89	0.61		2.26	0.40	
ชานเมืองตะวันออก	3.92	0.64		1.3	0.49		3.74	0.70		2.83	0.80		2.45	0.60		3.96	0.59		1.96	0.59		2.34	0.36	
ชานเมืองตะวันตก	4.00	0.65		1.5	0.65		3.65	0.80		3.57	0.80		2.56	0.66		3.72	0.80		1.67	0.47		2.41	0.36	
เขตอื่นๆ	4.25	0.27		2.2	0.46		3.78	0.54		4.00	0.36		2.67	0.58		3.92	0.20		1.82	0.69		2.44	0.24	
รวม	4.09	0.73		1.6	0.65		3.81	0.65		3.32	0.77		2.51	0.58		3.84	0.69		1.62	0.75		2.39	0.37	

ด้านสถานที่ทำงาน p=.016*

หมายเหตุ: * p<.05, ** p<.01

พาหนะในการเดินทางไปทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีพาหนะในการเดินทางไปทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีพาหนะในการเดินทางไปทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ (ตารางที่ 4.14)

พาหนะในครัวเรือน (รถยนต์และรถมอเตอร์ไซด์) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีพาหนะในครัวเรือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีพาหนะในครัวเรือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ (ตารางที่ 4.14)

ที่ตั้งสถานที่ทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีที่ตั้งสถานที่ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < 0.05$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีที่ตั้งสถานที่ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคม ($p < 0.05$) และความปลอดภัยในชุมชน ($p < 0.01$) (ตารางที่ 4.14) จากการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคม (ดูภาคผนวก ก. - ตารางที่ 6) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีที่ตั้งสถานที่ทำงานอยู่ในจังหวัดอื่นๆ มีการปะทะทางสังคมต่างกับผู้มีที่ทำงานอยู่ในเขตเดียวกับที่พัก และชานเมืองฝั่งตะวันออกและตะวันตก และเขตอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4.5.2 ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชนตามลักษณะทางเศรษฐกิจ-สังคมของประชากร

ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมตามลักษณะทางเศรษฐกิจ-สังคมของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย สถานภาพในครัวเรือน จำนวนผู้อยู่อาศัยในบ้าน จำนวนบุตรที่อาศัยอยู่ด้วยกัน อายุ ศาสนา สถานภาพการสมรส การมีงานทำ เพศ อาชีพ การศึกษา และรายได้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบ t-test สำหรับตัวอย่าง 2 กลุ่ม และวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เพื่อทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสำหรับตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ต่อจากนั้นทำการทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) เป็นการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparisons) เพื่อทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในชุมชนบริเวณชานเมือง ตามลักษณะทางเศรษฐกิจ-สังคมของชุมชน

ลักษณะทางเศรษฐกิจ-สังคม	ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน																									
	ความเป็นมิตร		การปะทะสัมพันธ		ความภาคภูมิใจและพึงพอใจในชุมชน		ความปลอดภัยในชุมชน		คุณภาพของสภาพแวดล้อม		การย้ายที่อยู่อาศัย		กิจกรรมเป็นกลุ่ม		การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชน											
	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D										
สถานภาพในครัวเรือน	หัวหน้าครัวเรือน	4.10	0.69	.863		1.62	0.65	.270	3.79	0.69	.319	3.33	0.81	.385	2.50	0.56	.013*	3.83	0.70	.216	1.92	0.67	.716	2.35	0.42	.860
	คู่สมรส	4.11	0.75		1.58	0.68		3.89	0.62			3.25	0.78		2.61	0.54		3.94	0.63		1.85	0.61		2.33	0.35	
	บุตร	4.06	0.78		1.67	0.63		3.71	0.63			3.20	0.70		2.40	0.61		3.72	0.70		1.93	0.64		2.34	0.41	
	พ่อแม่	4.14	0.46		1.38	0.45		3.79	0.79			3.31	0.75		2.13	0.83		3.96	0.54		1.68	0.47		2.28	0.54	
	อื่นๆ (พี่น้อง ผู้อาศัย)	3.92	0.91		1.37	0.48		3.65	0.59			3.57	0.63		2.23	0.74		3.83	0.42		1.88	0.62		2.43	0.33	
รวม	4.09	0.73		1.60	0.65		3.80	0.66			3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.40		
จำนวนผู้อยู่อาศัยในบ้าน	1-2 คน	4.09	0.81	.794		1.57	0.66	.239	3.78	0.69	.949	3.30	0.87	.323	2.63	0.53	.317	3.88	0.59	.970	1.91	0.67	.893	2.37	0.42	.723
	3-5 คน	4.08	0.73		1.56	0.63		3.81	0.66			3.25	0.74		2.46	0.58		3.83	0.72		1.89	0.64		2.33	0.36	
	6-10 คน	4.13	0.67		1.72	0.67		3.77	0.62			3.34	0.77		2.47	0.63		3.85	0.53		1.86	0.59		2.37	0.47	
	>10 คนขึ้นไป	3.90	0.77		1.60	0.60		3.77	0.77			3.66	0.94		2.37	0.75		3.80	0.67		2.04	0.77		2.26	0.52	
	รวม	4.09	0.73		1.60	0.65		3.80	0.66			3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.40	
จน. บุตรอาศัยด้วยกัน	0 คน	4.00	0.83	.305		1.59	0.62	.320	3.75	0.62	.302	3.31	0.75	.127	2.48	0.59	.040*	3.83	0.63	.494	1.95	0.65	.454	2.37	0.40	.163
	1-2 คน	4.14	0.67		1.64	0.67		3.86	0.66			3.33	0.79		2.51	0.59		3.86	0.65		1.90	0.62		2.32	0.40	
	3-5 คน	4.12	0.71		1.51	0.60		3.74	0.70			3.12	0.74		2.51	0.56		3.85	0.78		1.78	0.59		2.40	0.35	
	≥ 6 คนขึ้นไป	3.94	0.73		1.33	0.53		3.62	0.63			2.90	0.55		1.81	0.68		3.50	0.76		1.75	0.92		2.10	0.57	
	รวม	4.09	0.73		1.60	0.65		3.80	0.66			3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.40	

ด้านสถานภาพในครัวเรือน p = .379 ด้านจำนวนผู้อยู่อาศัยในบ้าน p = .577 ด้านจำนวนบุตรที่อาศัยอยู่ด้วยกัน p = .017* หมายเหตุ: * p < .05, ** p < .01

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ลักษณะทาง เศรษฐกิจ-สังคม	ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน																								
	ความเป็นมิตร			การประทะสัมพันธ์ ทางสังคม			ความภาคภูมิใจและ พึงพอใจในชุมชน			ความปลอดภัยใน ชุมชน			คุณภาพของ สภาพแวดล้อม			การย้ายที่อยู่อาศัย			กิจกรรมเป็นกลุ่ม			การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก			
	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	
อายุ	18 – 29 ปี	3.99	0.74	.24	1.5	0.66	.787	3.70	0.67	.393	3.22	0.77	.809	2.43	0.62	.735	3.78	0.68	.290	1.94	0.68	.710	2.31	0.41	.596
	30 – 39 ปี	4.05	0.79		1.6	0.64		3.86	0.60		3.32	0.79		2.55	0.58		3.89	0.67		1.94	0.59		2.34	0.36	
	40 – 49 ปี	4.20	0.65		1.6	0.62		3.81	0.64		3.26	0.75		2.47	0.58		3.81	0.70		1.85	0.62		2.40	0.38	
	50 – 59 ปี	4.08	0.81		1.5	0.68		3.77	0.76		3.33	0.63		2.52	0.52		3.79	0.62		1.80	0.68		2.32	0.42	
	60 ปีขึ้นไป	4.18	0.60		1.6	0.66		3.89	0.67		3.36	0.93		2.49	0.65		4.03	0.56		1.82	0.64		2.34	0.50	
รวม	4.09	0.73		1.6	0.65		3.80	0.66		3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.40		
ศาสนา	พุทธ	4.08	0.76	.84	1.5	0.65	.418	3.80	0.66	.259	3.33	0.77	.004*	2.55	0.55	.000**	3.87	0.65	.000**	1.90	0.63	.121	2.34	0.40	.704
	อิสลาม	4.15	0.57		1.7	0.61		3.84	0.61		3.00	0.70		2.09	0.72		3.78	0.61		1.74	0.67		2.38	0.41	
	คริสต์	4.10	0.22		1.4	0.37		3.33	0.24		2.64	0.79		2.78	0.17		2.60	1.08		2.30	0.45		2.25	0.23	
	รวม	4.09	0.73		1.6	0.65		3.80	0.66		3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.40	
สถานภาพสมรส	โสด	4.00	0.83	.08	1.6	0.62	.307	3.74	0.64	.553	3.28	0.72	.427	2.43	0.62	.054	3.81	0.67	.842	2.02	0.66	.113	2.35	0.42	.340
	สมรส	4.15	0.66		1.5	0.66		3.83	0.66		3.31	0.79		2.53	0.56		3.85	0.65		1.85	0.61		2.35	0.38	
	หย่าร้าง/แยกกันอยู่	4.00	0.80		1.8	0.69		3.78	0.77		3.22	0.88		2.54	0.45		3.83	0.94		1.79	0.46		2.21	0.56	
	หม้าย	3.76	0.95		1.4	0.47		3.67	0.62		3.00	0.62		2.11	0.84		3.97	0.62		1.64	0.81		2.20	0.45	
	รวม	4.09	0.73		1.6	0.65		3.80	0.66		3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.40	

หมายเหตุ: * p < .05, ** p < .01

ด้านอายุ p = .237 ด้านศาสนา p = .009** ด้านสถานภาพสมรส p = .193

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ-สังคม	ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน																							
	ความเป็นมิตร			การปะทะสัมพันธ์ทางสังคม			ความภาคภูมิใจและพึงพอใจในชุมชน			ความปลอดภัยในชุมชน			คุณภาพของสภาพแวดล้อม			การย้ายที่อยู่อาศัย			กิจกรรมเป็นกลุ่ม			การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชน		
	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p
เพศชาย	4.33	0.54	.054	1.58	0.81	.728	2.89	0.92	.267	3.00	0.80	.510	2.09	0.64	.548	2.29	0.75	.03*	2.04	0.74	.634	2.23	0.39	.366
หญิง	3.80	0.88		1.50	0.62		3.20	0.79		2.83	0.76		2.21	0.59		2.84	0.47		1.92	0.65		2.35	0.38	
การมีงานทำ	4.09	0.73	.036*	1.61	0.64	.144	3.82	0.65	.319	3.32	0.77	.018*	2.51	0.58	.133	3.84	0.69	.476	1.88	0.60	.203	2.39	0.37	.012*
มีงานทำ	4.06	0.79		1.54	0.63		3.63	0.64		2.94	0.66		2.25	0.72		3.75	0.54		1.79	0.77		2.21	0.50	
ว่างงาน	4.28	0.52		1.90	0.70		4.02	0.72		3.47	1.06		2.64	0.42		4.03	0.50		1.86	0.78		2.31	0.49	
เกษียณ	4.20	0.67		1.56	0.68		3.77	0.69		3.20	0.71		2.51	0.53		3.93	0.63		1.84	0.61		2.21	0.42	
ดูแลบ้าน เป็นแม่บ้าน	3.59	0.75		1.33	0.49		3.78	0.61		3.53	0.60		2.61	0.44		3.71	0.75		2.27	0.63		2.35	0.33	
อื่นๆ	4.09	0.73		1.60	0.65		3.80	0.66		3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.40	
อาชีพหลัก	4.02	0.75	.013*	1.51	0.63	.342	3.83	0.66	.994	3.26	0.74	.179	2.58	0.54	.278	3.83	0.69	.733	1.81	0.54	.077	2.32	0.37	.143
พนักงานบริษัท/ห้างค้าขาย	4.21	0.66		1.65	0.69		3.82	0.69		3.23	0.77		2.53	0.54		3.85	0.69		1.84	0.61		2.46	0.34	
ลูกจ้างรายวัน/ชิ้นงาน	3.95	0.81		1.71	0.55		3.77	0.69		3.48	0.65		2.46	0.58		3.73	0.82		1.82	0.62		2.35	0.39	
รับจ้างทั่วไป	4.00	0.78		1.63	0.66		3.78	0.43		3.53	0.87		2.48	0.70		3.98	0.64		2.04	0.63		2.42	0.37	
ขับรถมอเตอร์ไซด์	4.27	0.61		1.67	0.76		3.94	1.00		3.47	0.91		2.06	0.88		3.73	0.56		2.16	0.77		2.56	0.36	
นักเรียน นักศึกษา	3.59	0.75		1.33	0.49		3.78	0.61		3.53	0.60		2.61	0.44		3.71	0.75		2.27	0.63		2.35	0.33	
อื่นๆ	4.39	0.61		1.67	0.60		3.81	0.60		3.17	0.79		2.46	0.53		3.81	0.57		2.06	0.64		2.33	0.41	
รวม	4.06	0.74		1.60	0.64		3.81	0.65		3.34	0.76		2.51	0.58		3.83	0.69		1.91	0.61		2.38	0.37	

ด้านเพศ p = 0.09** ด้านการมีงานทำ p = 0.42* ด้านอาชีพหลัก p = 0.606

หมายเหตุ: * p < .05, ** p < .01

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ- สังคม	ตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมในระดับชุมชน																								
	ความเป็นมิตร		การประทะสัมพันธ์		ความภาคภูมิใจและ พึงพอใจในชุมชน		ความปลอดภัยใน ชุมชน		คุณภาพของ สภาพแวดล้อม		การย้ายที่อยู่อาศัย		กิจกรรมเป็นกลุ่ม		การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชน										
	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p	X̄	S.D	p							
การศึกษาสูงสุด	4.23	0.56	.210	1.79	0.70	.001**	3.95	0.52	.080	3.38	0.85	.109	2.20	0.86	.370	3.88	0.51	.065	1.69	0.56	.803	2.25	0.65	.494	
ไม่ได้รับ	4.14	0.68		1.70	0.67		3.89	0.60		3.35	0.73		2.55	0.59		3.95	0.59		1.86	0.63		2.37	0.39		
ประถมศึกษา	4.10	0.84		1.70	0.68		3.81	0.71		3.38	0.80		2.51	0.57		3.88	0.77		1.90	0.62		2.38	0.37		
มัธยมต้น	3.94	0.77		1.47	0.57		3.66	0.66		3.23	0.73		2.47	0.61		3.71	0.65		1.94	0.68		2.30	0.40		
มัธยมปลาย	4.16	0.62		1.37	0.54		3.77	0.68		3.08	0.83		2.43	0.52		3.75	0.68		1.89	0.60		2.33	0.40		
≥ ปริญญาตรี	4.09	0.73		1.60	0.65		3.80	0.66		3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.40		
รวม	4.09	0.73		1.60	0.65		3.80	0.66		3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.40		
รายได้เฉลี่ยครัวเรือน																									
ต่อเดือน	4.29	0.72	.056	1.86	0.83	.398	3.97	0.55	.165	3.43	0.81	.560	2.46	0.69	.146	4.10	0.55	.032*	1.88	0.63	.957	2.37	0.43	.852	
< 5,000 บาท	4.04	0.81		1.60	0.71		3.88	0.65		3.36	0.80		2.39	0.69		3.88	0.68		1.92	0.67		2.35	0.35		
5,000 – 9,999 บาท	4.04	0.74		1.58	0.61		3.75	0.64		3.29	0.74		2.60	0.54		3.82	0.64		1.86	0.60		2.31	0.46		
10,000 – 19,999	4.11	0.61		1.61	0.59		3.68	0.69		3.18	0.77		2.46	0.56		3.70	0.70		1.92	0.65		2.34	0.39		
20,000 – 29,999	3.98	0.78		1.50	0.61		3.84	0.71		3.29	0.73		2.59	0.47		4.01	0.61		1.81	0.65		2.40	0.37		
30,000 – 49,999	4.53	0.46		1.56	0.47		3.88	0.54		3.19	0.82		2.34	0.51		3.74	0.61		1.89	0.49		2.33	0.33		
≥ 50,000 บาทขึ้นไป	4.09	0.73		1.60	0.65		3.80	0.66		3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.40		
รวม	4.09	0.73		1.60	0.65		3.80	0.66		3.29	0.77		2.49	0.59		3.84	0.66		1.89	0.63		2.34	0.40		

หมายเหตุ: * p<.05, ** p<.01

ด้านรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน p=.123

ด้านการศึกษาสูงสุด p=.001**

สถานภาพในครัวเรือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพในครัวเรือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพในครัวเรือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อม ($p < 0.05$) (ตารางที่ 4.15) จากการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อม (ดูภาคผนวก ก. – ตารางที่ 7) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคู่สมรสมีความคิดเห็นด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อมของชุมชนต่างจากผู้มีสถานภาพในครอบครัวเป็น บุตร พ่อแม่ และอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จำนวนผู้อยู่อาศัยในบ้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนผู้อยู่อาศัยในบ้านแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนผู้อยู่อาศัยในบ้านแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ (ตารางที่ 4.15)

จำนวนบุตรที่อาศัยอยู่ด้วยกัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีบุตรอาศัยอยู่ด้วยกันจำนวนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($p < 0.05$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีบุตรอาศัยอยู่ด้วยกันจำนวนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้น ด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อม ($p < 0.05$) (ตารางที่ 4.15) จากการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อม (ดูภาคผนวก ก. – ตารางที่ 8) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีบุตรอาศัยอยู่ด้วยกันตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป มีความคิดเห็นด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อมต่างจากผู้ที่ไม่มียุทธอาศัยอยู่ด้วย บุตรอาศัยอยู่ด้วย 1-2 คน และ 3-5 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้

ศาสนา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($p < 0.01$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็น

ไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้น การย้ายที่อยู่อาศัย ($p < 0.01$) คุณภาพของสภาพแวดล้อม ($p < 0.01$) และความปลอดภัยในชุมชน ($p < 0.05$)

จากการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านความปลอดภัยในชุมชน (ดูภาคผนวก ก. - ตารางที่ 9) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่นับถือศาสนาพุทธ มีความคิดเห็นด้านความปลอดภัยในชุมชนต่างจากผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 การศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อม (ดูภาคผนวก ก. - ตารางที่ 10) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่นับถือศาสนาอิสลามมีความคิดเห็นด้านคุณภาพของสภาพแวดล้อมของชุมชนต่างจากผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านการย้ายที่อยู่อาศัย (ดูภาคผนวก ก. - ตารางที่ 11) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่นับถือศาสนาคริสต์มีความคิดเห็นด้านการย้ายที่อยู่อาศัยต่างจากผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สถานภาพสมรส พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($p < 0.05$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นด้านการย้ายที่อยู่อาศัย ($p < 0.05$)

การมีงานทำ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีหรือไม่มีงานทำที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($p < 0.05$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีหรือไม่มีงานทำที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นด้านด้านความเป็นมิตร ความปลอดภัยในชุมชน และการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชน ($p < 0.05$)

จากการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านความเป็นมิตร (ดูภาคผนวก ก. - ตารางที่ 12) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียน นักศึกษา มีความคิดเห็นด้านความเป็นมิตรต่างจากผู้ที่มีงานทำ ว่างาน เกษียณ และผู้ทำหน้าที่

คูแลบ้าน (เป็นแม่บ้านหรือภรรยาบ้าน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 การศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านความปลอดภัยในชุมชน (ดูภาคผนวก ก. – ตารางที่ 13) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ว่างงานมีความคิดเห็นด้านความปลอดภัยในชุมชนต่างจากผู้ที่มีการทำงาน และผู้ที่ป็นนักเรียน นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชน (ดูภาคผนวก ก. – ตารางที่ 14) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการทำงาน มีความคิดเห็นด้านการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชนต่างจากคนว่างงาน และผู้ทำหน้าที่คูแลบ้าน (เป็นแม่บ้านหรือภรรยาบ้าน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพหลักแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นด้านความเป็นมิตร ($p < 0.05$) (ตารางที่ 4.15) จากการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านความเป็นมิตร (ดูภาคผนวก ก. – ตารางที่ 15) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีความคิดเห็นด้านความเป็นมิตรต่างกับอาชีพพนักงานบริษัท/ร้านค้า ค้าขาย รับจ้างทั่วไป ขับรถ/รถมอเตอร์ไซด์ สำหรับผู้ประกอบการอาชีพอื่นๆ (ทหาร ภารโรง ข้าราชการ) มีความคิดเห็นด้านความเป็นมิตรต่างกับพนักงานบริษัท/ร้านค้า ถูกจ้างรายวัน/รายชิ้นงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมืองโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($p < 0.01$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคม ($p < 0.01$) (ตารางที่ 4.15) จากการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชน ด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคม (ดูภาคผนวก ก. – ตารางที่ 16) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า มีความคิดเห็นด้านการปะทะสัมพันธ์ทางสังคมต่างกับผู้ที่ไม่ได้เรียนจบประถมศึกษาและมัธยมต้น สำหรับผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย มีความคิดเห็นต่างกับผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

รายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนบริเวณชานเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนแตกต่างกันมีความ

คิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นด้านการย้ายที่อยู่อาศัย ($p < 0.05$) (ตารางที่ 4.15) จากการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างของความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสังคมของชุมชนด้านการย้ายที่อยู่อาศัย (ดูภาคผนวก ก. - ตารางที่ 17) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน/เดือนระหว่าง 20,000 – 29,999 บาท มีความคิดเห็นด้านการย้ายที่อยู่ต่างกับผู้มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน/เดือน น้อยกว่า 5,000 และ 30,000 – 49,999 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05